

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

„Nemška delavska fronta“

Ko se je dne 2. maja ustanovil takomenovani »Aksijski odbor za varstvo nemškega dela«, se lahko reče, da je bil s tem ves strokovni pokret v Nemčiji izenačen. Izginile so vse stare strokovne organizacije in vse delavstvo se je naenkrat znašlo v enotni »Delavski fronti«. Ime »Nemške delavske fronte« je tudi ostalo v rabi, ker so si ga osvojile celo vse naslednje zakonske odredbe, ki tičejo delavstva in njegovih problemov. Sicer še ni izšla kodificirana izdaja vseh zakonov in odredb, ki uvažajo novo enotno strokovno organizacijo, niti ni bilo mogoče zbrati vseh uradnih komentarjev in razlag, ki jih je v posebno velikem številu podal vrhovni komisar za »Nemško delavsko fronto« dr. Ley, vendar pa bomo poskušali podati vsaj površno sliko o socialni zgradbi, ki se je v revolucionarnem poletu dvignila na ruševinah starih, preizkušenih strokovnih organizacij, ter ob enem najti tudi idejno ploskev, na kateri je zgrajena.

»Nemška delavska fronta« je sestavljena iz dveh velikih kolon, namreč iz delavstva kot takega in iz nameščenec. Narodni socialisti so se najpreje lotili nameščenec, ker so po številu manjši in ker so organizacije nameščenec že preje bile več ali manj prekvasele od duha kljukastega križa. Težavnejše je bilo zajeti vse svobodne strokovne organizacije, toda narodni socializem je vse težave prebrel z relativno lahkoto, ker si je dal vso zakonsko moč, poljubno premetavati vse ruševine razpuščenih strokovnih organizacij brez vsakega ozira na to, iz kakšnih zgodovinskih in kulturnih nujnosti so organi nastajale. Z eno samo naredbo je državna oblast reducirala število strokovnih zvez od 28 na 14 (predpisala še eno novo zvezo službojčnega osebja ter vseh 15 zvez postavila poleg nameščenec v »Nemško delavsko fronto«, kjer se sedaj nahajajo sledeče temeljne zveze delavstva: zidarjev in gradbenikov, rudarjev, tiskarjev (grafikov), železničarjev, tovarniških delavcev, lesnih delavcev, poljskih delavcev, kovinarjev, predilnih delavcev, tobačnih delavcev, kamnosekov, usnjarskih delavcev, delavcev v industriji živin in piščin in službojčnega osebja. V te našteje kategorije so se morale stopiti vse strokovne organizacije. Tako se je ustanovila Nemška delavska fronta, ki je vrhovno pokrivalo nad kolono nameščenec in nad kolono delavstva, organizatorično porazdeljenega v 15 velikih državnih podzvez. Poglavitno delo narodno socialistične vlade v Nemčiji obstoji torej v tem, da je diktatorično napodila kakih 13 velikih strokovnih zvez pod okrilje drugih organizacij, nad katerimi je nato prevzela vrhovno vodstvo.

S tem je bil končan prvi del programa, ki se je sukal, kakor smo videli, le okrog socialdemokratskih strokovnih organizacij, ako izvajamo nekaj redkih, maloštevilnih takomenovanih svobodnih zvez, kajti komunistične strokovne organizacije je pobrala furja prvega dne Hitlerjeve revolucije.

Toda ostale so še »Krščanske strokovne organizacije« in narodni socializem si je stavil za nalogo, da tudi te polagoma prevede v »Nemško delavsko fronto«. To bi bila druga etapa v razvoju. Stihali smo, kako pogumno se je tega lotil državni komisar dr. Ley, ko se je hotel maščevati za moralne klofute, ki so mu jih naložili ob priliki zasedanja Mednarodnega urada za delo v Ženevi, in je potem enostavno naredbe naročil, da morajo vsa vodilna mesta v krščanskih strokovnih organizacijah zasedati ljudje novega prepričanja, vrhovnega vodjo vseh krščanskih strokovnih društev pa »izgnal« iz pokreta in poslal za njim in za njegovimi priključniki nemške revolucije. S tem je proces prevajanja krščanskih strokovnih društev v enotno »Nemško delavsko fronto« pravzaprav končan, ker so narodni socialisti s tem, da so zasedli vsa poveljujoča mesta in strokovne fonde, postali neomejeni gospodarji vseh krščanskih strokovnih društev, ki jih bodo v vsi fakti uvrstili med obstoječih 15 dovoljenih strokovnih zvez.

Nadaljanja naloga zedinjevanja bo obstojala v tem, da se poistojijo tudi še precej močne delavske skupine, zaposlene v zadružništvu, toda zelo malo verjetno je, da bi tudi te ne »odgovorile« v navdušenjem na poziv vrhovnih delavskih vodij nove Nemčije.

Najvažnejše in brez dvoma najtežje delo pa še čaka. Nemška revolucija je segla po že organiziranem delavstvu in ga brez obzira uklonila pod svojo voljo in ga pozaprila v svoje uradne predele vsedravnne delavske fronte, toda kje ostanejo ogromne mase neorganiziranega delavstva, kje one mase delavstva, ki je danes in že več let nazaj ter še za mnogo let naprej brez dela in brez zaslužka? Nemška revolucija hoče tudi te polskati, vse brez izjeme, tako da bo uresničeno narodno socialistični ideal o »organizirani Nemčiji«, kjer ne bo smel živeti več noben državljani, ki bi skušal ostati izven organiziranega dihanja totalne države. Do danes še nismo imeli prilike, da bi kaj stihali ali brali o načinu, kako hoče Hitlerjeva vlada rešiti nalogo, ki ga čaka na zadnji etapi zedinjevanja delavskega stanu. Tukaj bo treba graditi na novo in iz novega.

Iz navedenega bi torej ne bilo težko doumeti, kakšni cilji blestijo pred očmi reformatorjev delavskega gibanja v Nemčiji. Delavstvo se bo kratkoma kaserniralo. Kdor bo ostal zunaj, ta ne bo dobil dela. Kdor ne bo član uradne delavske fronte, se bo sam sebe izključil iz delavskega stanu in bo izgubil tudi pravico do dela in do zaslužka. Da, nekatere grožnje sedanjih vodij gredo celo tako daleč, da odrekajo celo državljanstvo vsem onim, ki se ne bi hoteli prostovoljno organizirati v teh vsedravnih delavskih vrstah.

Ce gledamo na novo Nemčijo v luči teh suhih dejstev, se nam zdi, da je skrajno cinično, če dr. Muchow, vodja organizacijskega odseka Nemške delavske fronte objavlja, da bo državna vlada skrupulozno pazila, da te nove delavske organizacije ohranijo svojo avtonomijo, češ narodni socializem smatra samoupravo za najsvetejši princip vselega napredka, ker samouprava vzgaja čut odgovornosti.

Nemško delavstvo je s to novo organizacijo postalo navadno sredstvo, ki se ga bo vlada posluževala, kot se poslužuje vseh drugih javnih ustanov, za dosego narodno socialističnih idealov. Nova or-

Spominska plošča morilcem!

Nemčija slavi spomin morilcev Rathenaua

Nov zagoneten političen umor

Minister Göring, desna roka Hitlerja v boju za totalno hitlerjevske Nemčije

Dunaj, 18. jul. U. Iz Monakovega poročaja, da je bila včeraj v prisotnosti vladnih zastopnikov slovesno odkrita spominska plošča v spomin morilcev bivšega nemškega zunanjega ministra Rathenaua. Rathenauova morilca, nadporočnik Kern in poročnik Fischer, sta po izvršenem umoru bežala pred policijo in sta se skrila v gradu Saaleck, kjer ju je policija ravno pred desetimi leti, julija 1923, odkrila in pripravila vse, da ju aretirajo. Ko sta oba morilca videla, da je beg nemogoč, sta izvršila samomur, samo da ne bi padla v roke pravice.

V proslavo »junaškega čina« teh dveh nemških

oficirjev torej je bila včeraj odkrita spominska plošča nad vratmi gradu Saaleck v Bad Kösen, ki nosi sledeči čuden napis:

»Tukaj sta umrla dne 17. julija 1933 junške smrti za veličino nemške domovine naša tovariša Erwin Kern in Herman Fischer.«

Spominsko ploščo je darovala Hitlerjeva brigada Erhardt. Po odkritju so se vršile velike manifestacije za narodno socialistično Nemčijo, pri kateri so nastopili govorniki, ki so proslavljali junaki čin teh dveh častnikov, ki »sta odrešila Nemčijo od židovskega izdajalca«. Cele gore cvetja je bilo nagromadenega na grobovih morilcev. Med venci je vzbudil posebno pozornost venec turinške državne vlade in venec turinškega državnega namestnika Sauckela. Uradna Nemčija se je torej na najsvetejši način priključila tej slovesnosti. Na koncu je še nastopil narodno socialistični vodja Himmler, ki je v dolgem govoru in ob divjem ploskanju tisočev prisotnih napadalnih četnikov proslavljal oba častnika kot prvoboritelja iz prvih dni povojne Nemčije, ki sta se dvignila proti narodni sramoti in tako dala s svojim osvobodilnim dejanjem prvo veliko pobudo za napredek ideje narodne revolucije v znamenju kljukastega križa.

Po svečanostih se je vršil defile narodno socialističnih napadalnih oddelkov in jeklenih četad. Prisotnih je bilo po monakovskih vesteh okrog 1000 oboroženih miličnikov.

Še večjo senzacijo pa je vzbudila v tukajšnjih političnih krogih vest o umoru bivšega državnega poslanca Schäferja, kojega truplo so sinoči potegnili iz mlakuže blizu Frankfurta. Policijski ogled na licu mesta je ugotovil, da se je vršila resna bor-

ba med umorjenim in med njegovimi morilci ter da je bil slednjič Schäfer ustreljen iz revolverja. Umorjen je bil pobit na tla s tremi strelji. Nato so ga morilci porinili čez mostno ograjo, tako da je obležal v vodnem jarku.

K temu umoru se poroča, da je bil Schäfer svoje dni pristaš narodnih socialistov, vendar pa je čutil, da njegovo življenje od 1931 dalje ni več popolnoma varno, ker je bil udeležen pri razkrinkanju tako imenovanih boxheimskih dokumentov. Boxheimski dokumenti niso ničesar drugega kakor zloglasna spomenica, ki so jo sestavili narodni socialisti v Hessenu ob priliki tajnih nočnih sestankov in v kateri trdijo, da se pripravlja komunistični puč v Nemčiji, ki ga je treba na vsak način preprečiti. Spomenica navaja celo vrsto uglednih političnih voditeljev, ki naj bi se nasilnim potom odstranili. Spomenici je bila priključena še posebna črna lista osebnosti, ki se naj takoj pobijejo.

Ko je vsebina spomenice prišla v javnost, je nastalo vsepovsod velikansko razburjenje in glavni podpisniki tega dokumenta so morali pred sodišče. Med temi se je nahajal tudi dr. Best, ki je danes ravnatelj državne policije v Hessenu. Sodnijska preiskava ni napredovala in še je naenkrat iz neznanih vzrokov ustavila. Pri odkritju te spomenice je bil najbolj aktivno udeležen poslanec Schäfer in je bil zaradi tega izključen iz narodno socialistične stranke kot izdajalec. Novi režim se je na vse mogoče načine trudil, da bi ga moralno onemogočil, toda Schäfer je bil neoporečen in ga ni bilo mogoče spraviti v ječo.

Javno mnenje smatra, da je sedaj Schäfer podlegel maščevalnim rokam svojih nekdanjih narodno-socialističnih tovarišev.

nim Seiplom, je začasno ustavil pohod hitlerizma in nekaj časa se je zdelo, da bo krščansko socialna Heimwehr zajela vse mase. Toda Heimwehr je ljudi razočaral in se danes nahaja v upadanju, ako ga ne bo zopet okrepila Dollfussova akcija za obnovo avstrijskega patriotizma in krščanske stanovske države.

Hitlerizem sleikopreju navost

Hitlerizem ima izvestno privlačno moč tudi zaradi tega, ker se zbira v njem skoro izključno samo mladina, ki ni oslabljena po kakšnih kompromisih z drugimi strankami in ima za seboj idejo »preporoda nemškega naroda« po Führerju. Zdi se, da prepoved stranke le množi njene pristaje in Hitlerjevi mladi pravijo, da se ideje ne dajo ustaviti od žandarjev. Zlasti v Gradcu, Innsbrucku in Salzburgu je hitlerizem opasno močan. Celotno v industrijskih okrajih Štajerske, kjer je do zdaj vladal Karel Marx, se okreplja hitlerizem. More se reči, da je danes hitlerjanska ena tretjina avstrijskega prebivalstva. Ali bo hitlerizem še napredoval, o tem seveda bi bilo danes še odveč ugibati, ker se ne more ničesar količkaj gotovega reči. Na vsak način hitlerizem predstavlja slejkopreju nevarnost za Avstrijo kakor za vse njene sosedice. Tako se glasi konec tega poročila. M.

Stražnike streljaio

Innsbruck, 18. julija. Ž. Danes popoldne se je vozil pomožni stražnik Heimwehra na kolesu skozi mesto. Naenkrat je nekdo sprožil tri revolverse strelje, ki so zadeli stražnika. Prepeljati so ga morali v bolnišnico. Atentatorju se je posrečilo pobegniti.

Obmeini boji

Dunaj, 18. jul. (a) Iz Inomosta poročajo, da je bil na avstrijsko-bavarski meji ranjen neki pomožni redar. Sodijo, da je napadalec član nacionalne socialistične stranke na Bavarskem.

Hitlerjevi agenti skrunijo cerkve na Koroškem

„Za ta rimski dom so bombe že pripravljene!“

Dunaj, 18. julija. Ž. Po vesteh iz Celovca je prispel vodja koroških narodnih socialistov, nemški državljani Hothens v italijansko obmejno mesto Trbiž (Tarvisio), kjer je imel konferenco z voditelji avstrijskih narodnih socialistov. Te konferenco se je udeležil tudi princ Saxen-Meiningen, ki je sicer nemški državljani, vendar pa živi na svojih posestvih na Koroškem. Čeprav navidez po vsej Avstriji vlada premirje, voditelji narodnih socialistov še nadalje delajo silno propagando, ki so jo sedaj proti judom ustavili, zato pa so pričeli tem ostreje napadati katoliško cerkev in katoliško duhovščino. V pretekli noči so narodni socialisti v Bodendorfu na Osojskem jezeru udri skozi okno v tamkajšnjo cerkev, ki je bila šele pred kratkim popravljena ter so jo znotraj oskrnili s surovimi napisi, kakor na pr.: »Za ta rimski dom so bombe že izdelane« itd. Do sedaj so policijske oblasti radi tega prijele tri osebe. Zanimivo je, da je župnik v Bodendorfu po rodu Nemec in da je sedeloval v svetovni vojni kot nemški častnik. Skofjski ordinarij je izdal nalog, da se cerkev zapre in odstranijo napisi, nakar bo ponovno posvečena.

Zena bivšega voditelja koroških narodnih socialistov Hothensa se je hotela z železnico odpeljati v Celovec, pa so jo avstrijske obmejne oblasti na postaji Beljak ustavile ter jo odpremile nazaj v Italijo.

Avstrija: stanovska država

Dunaj, 18. aprila. tg. Državni tajnik Leuchtner-Stürmer poroča o načrtih za izpremenitev Avstrije v stanovsko državo, da nameravajo sedanjo vlado spremeniti tako, da se bo v bodoče volil stanovski svet, ki bo imel 50—60 članov, deloma od trgovine, obrti in industrije, deloma od javnih nameščenec in deloma od prostih poklicev. Poleg tega gospodarskega parlamenta bo nastopal kulturni parlament, bi bo imel 25—30 članov. Nad obema tema zbornicama pa bo vladal državni svet 30 članov, v katerega bo izvoljenih po 10 članov od stanovskega in kulturnega sveta, 10 članov pa bo imenovala vlada.

Španija prizna Rusijo

Madrid, 18. julija. (a). Zunanji minister je izjavil, da smatra, da bodo pogajanja o priznanju sovjetske Rusije s strani Španije v najkrajšem času uspešna. Vse kaže, da je zunanji minister že določil osebe, ki bodo zastopale Španijo v Moskvi. Po drugi strani pa poroča list »El Sol«, da bo sovjetska vlada imenovala za svojega poslanika v Madridu Lunačarskega.

»El sol« poroča, da bo Španija v kratkem priznala sovjetsko republiko. Za španskega poslanika v Moskvi bo imenoval generalni ravnatelj za higieno dr. Pascua.

Hitlerizem v Avstriji

Ogorčena borba, kateri nihče ne ve konca

Dunaj, 18. julija.

Hitlerizem, ki ga kancler Dollfuss tako odločno odbija, zaenkrat še ne upada. Vaš dopisnik je imel priliko, vpogledati poročilo, ki ga je tiskovni urad nekega inozemskega poslanstva na Dunaju sestavil za tisk svoje države. To poročilo je jako zanimivo:

Fiasko ideje „Anschlusa“

Poročevalec se v uvodu sprašuje, kako je neki moglo nastati to nenormalno stanje med Avstrijo in Nemčijo, ki sta danes ločeni po žičnih ograjah in strojnih puškah. Nemčija, ki je vstopila v pakt četvorice, ki išče tesnejšega stika s Francijo, ki se pogaja s Poljsko za pristranske odnose in išče Rusijo, od katere se je bil Hitler preveč oddaljil — živi v sovraštvu z malo Avstrijo, kjer živijo ljudje iste krvi in istega jezika, ki od 1. 1918 dalje iščejo Anschlusa z velikim nemškim rajhom!

Tako socialni demokrati kakor avstrijski nacionalisti in krščanski socialisti so bili do zdaj vse skozni za zvezo z Nemčijo. Čeprav so avstrijski državni zato, da ne motijo evropskega miru in da ne zapravijo simpatij onih držav, ki dajejo Avstriji tako rade volje posojila, vedno naglašali, da »Anschluss« ni aktualen, so, neizvzemši rajnega Seipla, delali na izenačenju postav in življenja med Avstrijo in Nemčijo, kar ni bilo ničesar drugega, kakor priprava za politični in gospodarski Anschluss. Ako je sedaj v Avstriji položaj ravno nasproten, je to pač velika krivda in tudi velik minus nemške zunanje politike pod Führerjem.

Obnova avstrijskega domoliubja

Poročevalec pravi, da so Avstriji danes proti Anschlusu zato, ker ne bi predstavljal več konfederativne zveze med Nemčijo in Avstrijo in tudi ne bi pustil Avstriji položaja avtonomne province, kakor ga je imela na pr. Bavarska, ampak bi Avstrija popolnoma izginila kot več ali manj samostojno telo v unitaristični in totalitarni nemški državi. Danes sta dve tretjini avstrijskega prebivalstva odločno proti vsaki zvezi z Nemčijo in se navdušujeta za stari avstrijski patriotizem, ki je sedaj odpravil celo republiške uniforme iz leta 1919 in jih zopet nadomestil z uniformami bivše habsburške monarhije.

Borba na višku

Danes je borba med Nemčijo in Avstrijo na višku in se vrši v obliki, kakor je diplomatska zgodovina do sedaj sploh ni poznala, namreč potom radija, s katerim Hitler vrši v Avstriji propagando za veleizdajo in za revolucijo. Na drugi strani pa Dollfuss neusmiljeno zapira narodne socialiste v Avstriji in se ne straši najodločnejše borbe proti Nemčiji, čeprav vozijo vlaki med Münchonom in Salzburgom pa med Dunajem in Passaunom popolnoma prazni, ker je osebni promet med obema državama popolnoma onemogočen.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo zapadno vreme bo trajalo še nadalje.

Zagrebska vremenska napoved: Lahno oblačno, deloma jasno, stalno in toplo vreme.

organizacija ni več nobeno strokovno društvo, ampak politična borbena formacija narodno socialistične stranke, postavljena v vse nemške obrate. To je vsebina in ideologija »Nemške delavske fronte«.

Roosevelt v borbi proti krizi brezposelnosti „Večje p'če, krajše delo“

Washington, 18. jul. (a) Hugh Johnson je izjavil, da bo urad za industrijsko obnovo jutri prišel z vsedržavno akcijo za takojšnjo izvedbo pogodb o zvišanju mezd in o znižanju delovnega časa. Ta akcija bo izvedena v vseh industrijskih panogah. Delo otrok bo ukinjeno. Razen tega bo v vsaki zvezni pokrajini ustanovljen odbor najvplivnejših občanov, ki bodo pod častnim predstvom guvernerja vodili v vseh javnih prostorih agitacijo, da prepričajo konsumente in gospodarstvenike o aktivnem sodelovanju pri vsenarodni obnovi.

Verjetno je, da bo to akcijo otvoril sam Roosevelt s pozivom na ameriški narod. V tem pozivu bo določil minimalne mezde in maksimalni delovni čas, ki naj se uvede v vseh industrijah. Poučeni krogi pa trdijo, da te želje ne bodo obvezne.

Zanimivo je, da je skoraj vsa tekstilna industrija že sprejela ta delovni zakonik. Izjemo dela

zavzemajo samo še industrija volne. Premogovna industrija, ki zastopa 70% vse te industrije, je poslala v Washington svoje zastopnike, da se sporazume o enotnem delovnem zakoniku, ker je manjšina predložila svojega. Tu so predvidene minimalne mezde od 15—20 dolarjev in 40 urno delo. Prav tako bo vlada posredovala v oblačilni industriji, kjer sta dve skupini predložili vsaka svoje predloge.

Amerika v borbi proti brezposelnosti

Washington, 18. jul. 2. Po sporazumu, ki ga je sklenil predsednik Roosevelt z najpomembnejšimi industrijami, je ponovno dobilo zaposlitev okoli en milijon delavcev. Istočasno so bile zvišane tudi delavske plače do 15% v delovnem času 35—40 ur tedensko.

Londonška konferenca:

Dolar proti funtu

London, 18. jul. 2. Kakor poročajo jutranji listi, so se včeraj ves dan vodila pogajanja med glavnimi delegati glede postopka ob priliki odgovorne svetovne gospodarske konference. Dosegel se je sporazum, da bosta na plenarni seji pred razpustom, ki bo 27. julija, govorila razen MacDonalda samo še predsednika obeh glavnih odborov Cooka in Collija. Razen tega bo dovoljeno še nekaterim voditeljem delegacij, v prvi vrsti Bonnetu, da podajo svoje izjave. Istočasno so se vodila tudi pogajanja za ustanovitev sterling-bloka med zastopniki britanskega imperija, Skandinavskih držav in Argentini, ki bo imel za nalogo, da na finančnem in valutnem področju omogoči čim tesnejše sodelovanje. Medtem vse kaže, da dosedanja pogajanja niso dovedla do pozitivnih rezultatov. Angleži polagajo pomen na to, da ustanovitev sterling-bloka v nobenem primeru ne bo predstavljala sovražno akcijo proti Združenim državam. Angleži hočejo

naйти možnost sodelovanja med sterling-blokom in dolarskim blokom.

Kam s podonavskim žitom?

London, 18. jul. 2. V ponedeljek pozno popoldne so se nadaljevala pogajanja med preokceanskimi in podonavskimi državami glede razdelitve eksportnega kontingenta žita. Končno se je dosegl sporazum, po katerem evropske izvozne države dobivajo letno eksportno kvoto 50 milijonov sušijev. S sovjetsko unijo se pogajanja še niso končala in je zelo dvomljivo, če bo sploh prišlo do kompromisa. Rusija namreč zahteva letno eksportno kvoto v višini 90 milijonov sušijev, medtem ko ji preokceanske države nudijo le kvoto 25 milijonov sušijev. Če se tu ne bodo sporazumeli, bo tudi sporazum z eksportnimi državami padel v vodo.

Triumi modernega letalstva

Balbo o svojem poletu

Pariz, 18. julija. (a) Iz Čikaga poročajo, da je general Balbo v razgovoru z novinarji izjavil, da je bil najtežji predel njegovega poleta v Zedinjenih državah, polet preko Atlantskega oceana iz Rejkavika do Labradorja. V tej progi smo zašli, je nadaljeval general Balbo, v neverjetno gostoto meglo. Stiska je bila tako velika, da sem že začel obupavati. Že sem izgubil vso nado v srečen uspeh svojega poleta.

V nadaljnjem razgovoru z novinarji je general Balbo izjavil, da so po njegovem mnenju in po njegovih izkustvih težka letala edina, ki lahko prelete daljše razdalje, in da on ne veruje v praktičnost zrakoplovov. Odkar je postal letalski minister, Italija ne gradi več zrakoplovov.

Na vprašanje, ali namerava s svojo letalsko odpravo poleteti okrog sveta, je general Balbo odgovoril, da tak polet ne bi mogel povečati podviga, ki so ga njegovi letalci pravkar izvršili.

Postova dirka okrog sveta

Pariz, 18. julija. (a) Iz Moskve poročajo, da je ameriški letalec in svetovni rekordar v poletu v daljavo, Willy Post, davi ob 6 pristal na letališču v Novem Sibirsku.

Berlin, 18. julija. tg. Ameriški letalec Post, ki je davi ob 7 dospel v Novosibirsk in ob 8.55 nadaljeval pot v Irkutsk, je ob 11.50 letel preko Krasnojarska. Ker je vreme neugodno, bo Post najbrže ponovno ostal v Irkutsku. Ameriški letalec Post je do sedaj že prekorčil svoj zadnji rekord.

V intervjuju je izjavil Balbo ameriškim čenikarjem v Chicagu, da bodo v Italiji potem, ko se njegova letala vrnejo domov, razmišljali o tem, da bi italijanska letala skupno poskusila polet okoli sveta.

Moskva, 18. jul. AA. Tas poroča: Ameriški letalec Willy Post je ob 15.35 pristal v Irkutsku.

Žalostna Litva

Kaunas, 18. julija. (a) Tragični konec litavskih preokceanskih letalcev je napravil na vse prebivalstvo najgloblji vtis. Vlada je odredila narodno žalost. Ostanke ponesrečenih letalcev bodo prepeljali v Kaunas, tu jih bodo pokopali na drž. stroške. Listi smatrajo, da je nastala nesreča zaradi močnega viharja in slabega vremena.

Letalski minister Göring je poslal predsedniku litavske vlade sožalno brzojavko zaradi nesreče, ki je zadela litavske letalce tik pred vratmi domovine po srečnem poletu preko Atlantskega oceana.

Stettin, 18. jul. tg. Trupli litavskih letalcev Dariusa in Irenasa so danes z avtomobili prepeljali v Stettin, od tam pa ju bodo z letalom poslali v Kovno. Kapitan Darius in poročnik Irenas sta bila člana litavske vojske. Darius je bil poročen in je zapustil ženo s šestletnim otrokom, Irenas pa je bil samec. Oba letala sta se pred par leti izselila v Ameriko.

Kruta usoda nam je ugrabila našega najmlajšega sina, brata, strica in svaka, gospoda

ROBERTA PIKL

v cvetu mladosti, starega 22 let.

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 20. t. m. popoldne ob 5 od hiše žalosti na farno pokopališče.

Sv. Pavel pri Preboldu, dne 19. julija 1933.

Zalujoči ostali.

Ob stoletnici anglo-katoliškega pokreta

„Da bi se vrnila v naročje matere...“

(Od našega dopisnika.)

London, 13. julija 1933.

Jutri bo poteklo ravno sto let, odkar je slavni angleški protestantski teolog John Keble dne 14. julija 1833 v Margaret kolegiju na Oxfordski univerzi držal pridigo, ki je takoj vzvalovila vso angleško javnost in povzročila revolucionaren pokret v zgodovini angleške protestantske cerkve. Svoji pridigi je dal senzacionalen naslov „O izdajstvu enega naroda“, ker je hotel dokazati, da je moderna angleška protestantska cerkev velika zgodovinska prevara in da je resnica le v rimskem katolicizmu, ki ga je Anglija tako erarotno zapustila in šla kot celoten narod v odpadništvo.

Ta pridiga v Oxfordu je rodila takoj svoj ognjevit pokret, ki si je nadejal ime »oksfordskega ali anglokatoliškega pokreta« in je sedaj že sto let na delu, da privede Angleže nazaj k rimokatoliški Cerkvi. Imena kakor kardinal Neuman, kardinal Manning, škof Gore, lord Halifax svetijo kot baklje v tem neprestanem iskanju resnice in potov nazaj v izgubljeni hlev k izgubljenemu nadpastirju.

Pred 400 leti — kako čuden je ta časovni slučaj — 1533 je angleški kralj Henrik VIII. nasilno pretrgal vezi med katoliško cerkvijo v Angliji in med Rimom in to zaradi tega, ker ni hotel brzdati svojih pokvarjenih, da, naravnost živalskih gonov. Ustanovil je nasilno angleško samostojno deželno cerkev, prisilil škofo, duhovnike in vernike, da so pristopili v novo cerkev, one pa, ki so se protivili in so ostali zvesti rimskemu papežu, pa je strahoval on in njegovi nasledniki s preganjanjem. Obešanje, obglavljanje, razčrtenje, zaiganje, so postale metode takratne državne uprave, da reši versko vprašanje. Nova angleška deželna cerkev je sicer prevzela nekoliko verskih idej od protestantizma, vendar pa je katoliški fundament ostal tako viden, da so se dve sto let pozneje čisti protestanti (puritanci — čisti) tudi od te državne cerkve ločili in ustanovili svoje lastne cerkvene skupnosti, ki jih je nastalo v teku stoletij veliko število. Katoliški značaj se tudi s krvjo ni dal izbrisati iz Henrikove samostojne od Rima ločene shismatične in krivoverne anglikanske cerkve. Od časa Henrika VIII. je obstojal v novi cerkvi vedno oster boj med levčarsko strogo protestantsko strujo in med desničarji, ki so se vedno bolj nagibali h katoliškim obredom in se nazivali celo katoličane.

Pridiga Johna Keblea je bila torej čisto logičen vzklík, ki je prišel iz globin ene struje, ki je čutila, da se nahaja prava resnica le v Rimu in v zvezi z rimskim papežem ter je želela, da se pod Henrikom VIII. pretrgane niti z nova pošejejo in povežejo. Oksfordska pridiga je bila predvsem lojalno priznanje vseh onih, ki so stlutili zmoto in v strahu za svojo dušo lojalno iskali resnico, pripravljeni da jo sprejmejo, bila kakršnakoli.

Oksfordski pokret, ki je nastal nato okrog prijateljev Johna Keblea, je bil bojeviti pokret, ker ni nameraval dati duška dolgo potlačeni duhovni stiski lojalnih kristjanov, ampak ker si je stavil za cilj, da hoče podreti vse predsodke in pripeljati Anglijo nazaj v okrilje vesoljne katoliške cerkve, odkoder je bila tako poniževalno iztrgana. Kot bojevni in bojeviti pokret je »anglokatolicizem« zelo hitro napredoval, se z veliko brzino širil in kmalu štél navdušene pristase, med duhovništvom kakor tudi med verniki, po vseh pokrajinah Anglije, Škotske in severne Irske. Oksfordski pokret je bil duhovno gibanje, ki je stremelo za notranjo poglobitvijo verskega življenja in je kot tako napovedalo brezusmiljen boj cerkvenemu liberalizmu, kateremu je podlegla uradna angleška cer-

kev. Liberalizem je smatral cerkev, ne več za od Boga ustanovljeno nadnaravno ustanovo za zveščanje duš, ampak za ponižno služkinjo državne oblasti, za pokorno varuhinjo državnega poredka, za poslušno dekle in moralizirajočega žandarja političnih režimov. Liberalizem je božjo službo degradiral v navadno sredstvo etične vzgoje. Oksfordski pokret je temu naziranju napovedal borbo, se dvignil proti stanovnemu vmešavanju države v cerkveno življenje, se zavzemal za pravice cerkve in postavil kot prvi zahtevo po lastnih cerkvenih zasebnih šolah. Oksfordski pokret je hotel osvoboditi cerkev iz okovov državne oblasti in jo tako očisteno, postavljeno nazaj v nadnaravno, pripeljati h pravemu katolicizmu, kojega vrhovni vodja vlada v prestolici vesoljne katoliške cerkve, v Rimu.

Tudi na polju dogmatičnega spoznavanja verskih resnic je oksfordski pokret segel v globina. Verske resnice so nadnaravne, dogmatične resnice zahtevajo, da so jim ukloni tudi človeški razum, ako jih vsled svoje omejenosti ne more doumeti. Glede nauka o nadnaravnih milostih je ta pokret zopet pripomogel zakramentom do njihove veljave in je sveto evharistijo postavil v središče vsega verskega življenja.

Ni čuda, da je prihajal kot revolucionarni vihar, ki podira vse, kar ni zraslo iz globin nadnaravnega doživljanja. V telu enega stoletja je ta pokret na vseh treh imenovanih poljih, na cerkvenopravnem, dogmatičnem in liturgičnem, preoblikoval Anglijo iz dna v dno. Anglikanska cerkev je pod impulzom tega pokreta, ki je zajel najboljše duhove, vpeljala apoved, ustanovila celo vrsto moških in ženskih redov, se opremila s čisto verskimi bratovčinami, uvedla tudi duhovne vaje po katoliškem zgledu. V središču vsega verskega življenja stoji zopet sveta maša, ki je posemna čisto katoliški obrednik. Vpeljano je celo vsakdanje obhajilo in po anglikanskih cerkvah je Reenje leto ravnokotno ehanjeno, kakor v katoliških.

Podobnost je tolika, da sem ob prihodu v London, ko nisem bil vpeljan v tukašnje verske prilike, prisostvoval božji službi v anglikanski cerkvi, ne da bi se tega zavedal. Ista notranjščina, isti obredi, iste liturgične obleke, oltarji, spovednice, večna luč, vse, vse enako. Šele potem so mi povedali, kje sem bil ter me opozorili, da naj iščem ob vhodu v cerkev sliko sv. očeta, ki jo razobešajo katoliške cerkve, da s tem edinim znakom poudarijo razliko med rimokatoliškimi in anglokatoliškimi božjimi hrami.

Brez vsakega dvoma je anglokatoliški pokret pripravil tla za zblizanje z rimokatoliško Cerkvijo. Spreobrnitve k pravemu katolicizmu gredo vsako leto v desetine tisočev in zajemajo predvsem izobražene kroge, med njimi pa najbolj anglikanske duhovnike. Najnovejša statistika trdi, da se je v teku zadnjih 10 let spreobrnilo 205.538 anglokatoličanov, med njimi 640 anglikanskih duhovnikov. V anglokatoliškem verskem gibanju, ki je domala že prekrivala vso uradno angleško cerkev, pa je narasel še poseben pokret, ki z vsami silami dela na tem, da pride do združitve z Rimom. Anglikanski škofo, odlični laiki, učenjaki se seetajajo s predstavniki katolicizma, vršile so se znamenite konference, ki so pokazale, kako blizu si stojita rimokatoliška in anglokatoliška cerkev, komaj majhen korak sta še narazen in človek bi mislil, da je treba le malega sunka božje milosti na anglikanski strani, pa se bosta z ljubeznivo objeli ljubega mati in izgubljena hčerka, ki se po etorjenem grehu, ki ga je s trpljenjem in s iskrenim iskanjem resnice izbrala, vrača v veliko katoliško družino. Naša dolžnost je, da prosimo Boga, da, kmalu, kmalu podeli ta žarek milosti, na katerega čakajo milijoni.

Dr. V. F.

Naredba

bana dravske banovine glede poslovanja gradbenih in kreditnih zadrug, ki nudijo svojim članom posojila, a poslujejo brez kapitalnega kritja

Na podstavi čl. 65, 66 in 67 zakona o notranji upravi izdajem sledečo prepoved:

Člen 1. Z današnjim dnem in do preklica se prepoveduje nadaljnje sprejemanje in nabiranje članov onim gradbenim in kreditnim zadrugam, ki nudijo svojim članom posojila, eventualno celo brezobrestna posojila, a poslujejo brez kapitalnega kritja, pri čemur je uspešnost tega poslovanja ter izplačevanje posojil odvisno od porasta in plačilazmožnosti članstva.

Nadaljnje sprejemanje in nabiranje članov se ustavi, dokler se oblastveno ponovno ne pregledajo pravila in uredi poslovanje, ker je sedanji način po-

slovanja škodljiv narodnemu gospodarstvu.

Člen 2. Kdor bi prekršil to naredbo, se kaznuje na podstavi čl. 69 zakona o notranji upravi s denarno kaznijo od 10 do 1000 Din, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom od 1 do 20 dni.

Člen 3. Ta naredba stopi v zmlislu čl. 71 cit. zakona v veljavo z današnjim dnem.

V Ljubljani, dne 18. julija 1933.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Namestnik bana, pomočnik:
Dr. Pirkmajer, s. r.

Francija išče Rusijo

Pariz, 18. jul. tg. V ospredju je zopet vprašanje vzhodne Evrope. Šele pred kratkim novomenovani francoski poslanik v Moskvi bo prišel jutri v Pariz in bo tam poročal. V zadnjih tednih je začel važna pogajanja s Sovjetsko Rusijo, da se doseže tesnejša zveza med Francijo in Rusijo. Poleg tega pa se indirektno in direktno nadaljujejo razgovori z Italijo. Titulescu je zopet prišel za par dni v Pariz. Danes je imel prvi razgovor s Paulom Boncourjem, predvsem o podaljšanju italijanskoromunske prijateljske pogodbe.

CSR notranje posojilo

Praga, 18. jul. tg. Finančni minister Trapl je izjavil danes zastopnikom listov, da so podpisali za državno investicijsko posojilo dosegli 2 milijardi Kč. Dalje je demantiral govorice, da bi nameravala vlada na izreden način posesti v premoženjsko substanco prebivalstva. Proračun za l. 1934 bo bistveno nižji kakor letošnji. Tudi na polju valute politike ne namerava vlada nobenih umetnih poskusov.

Kongres JRKD

Belgrad, 18. julija. I. V glavnem odboru JRKD se delajo zadnje priprave za kongres stranke, ki bo pojutrinjsem v Belgradu. Glavna razprava je bila posvečena statutom in programu JRKD. V kolikor se je moglo zvedeti od posameznih članov začasnega glavnega odbora, bo po novem statutu delegiranih v širši glavni odbor stranke iz vsake banovine po 6 članov. Ožji odbor stranke bo sestavljen iz 30 članov, ki pa morajo imeti svoje bivališče v Belgradu. Kakor znano, bo na kongresu izvoljeno tudi vodstvo stranke do prihodnjega kongresa, ki bo po treh letih. Dobro obveščeni krogi so danes izjavili, da bo poleg predsednika stranke

izvoljenih še 7 podpredsednikov. Glavno tajništvo je imelo te dni veliko posla tudi z iskanjem prostorov za banovinska tajništva, ki bodo poslovala ob času kongresa v Belgradu. Nekatera banovinska tajništva so že začela poslovati, tako n. pr. banovinsko tajništvo za savsko banovino.

Osebnosti

Belgrad, 18. julija. I. Za asistenta splošne državne bolnišnice v Ljubljani je postavljen v 7. pol. skup. dr. Ivan Marinčič, dosedanji sekundarni zdravnik iste bolnišnice v 8. pol. skup. Iz gozdnega ravnateljstva v Ljubljani je prestavljen v ministrstvo za gozdove in rudnike gozdarski svetnik ing. Ciril Dimnik. V 8. pol. skup. je napredoval v tehničnem oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani Hinko Stepančič, dosedaj tehnik 9. pol. skup. Za pomočnika poveljnika mesta Belgrada je postavljen pehotni brigadni general Dragomir Popović, dosedanji pomočnik poveljnika dravske divizijske oblasti. Veterinarski pomočnik 2. stop. Rudolf Možina je premeščen v štab 6. protiletalskega divizionja. Topniški podporočnik Mihašlo Tomašević je premeščen v poveljstvo mariborskega vojnega okrožja. V novosadski garnizijski upravo je premeščen za vojaškega duhovnika novosadske garnizije Pavle Kraljič. V skopljanska garnizijsko upravo je premeščen za duhovnika Mitro Hailo. V zagrebško garnizijsko upravo je premeščen za duhovnika zagrebške garnizije Josip Kraljič. V poveljstvu mesta Belgrada je določen za duhovnika Ivan Kotnik. V poveljstvu jadranske divizijske oblasti je določen za duhovnika mostarske garnizije Davorin Medved. V poveljstvu begradinske divizijske oblasti je določen za duhovnika šipske garnizije Franc Jeraj. V poveljstvu dravske divizijske oblasti je določen za duhovnika ljubljanske garnizije Ivo Maraič.

1900letnica Odrešenja

Biserna sv. maša nadškofa Jegliča

Po nekaterih krajih na deželi se zadnje dni pojavljajo vesti, da se jubilejne prireditve na Stadionu ne bodo vršile. Opozorjamo, da so take in alične vesti brez vsake podlage. Podobne prireditve se letos vrše po vsem svetu z velikanskim sijajem in ob ogromni udeležbi katoličanov. Pa tudi kristjani drugih veroizpovedi praznujejo ta veliki jubilej. Kakor že, tako ima tudi naša prireditve popolnoma verski značaj in so bili k praznovanju povabljeni vsi katoliški Slovenci brez kakršnekoli razlike.

Vsled hude gospodarske stiske bo udeležba pri jubilejnih slavnostih za marsikoga res velika žrtev. Toda globoka vera in pravi čut za katoliško skupnost sta pripravljena tudi na žrtve. To so jasno pokazale prijavne pole iz onih župnij, kjer vlada dobesedno revščina. Kako razveseljivo so vesti iz takih župnij: tu se dobe imovitejši ljudje, ki kupijo po več izkaznic in vstopnic in jih razdele revnim in brezposelnim, tam zbirajo denar, s katerim bodo revnim olajšali potne stroške, drugod zopet se je vse združilo, da so omogočili pevskemu zboru in godbi udeležbo pri slavnostih. Kako lepe so take žrtve, ki jih rodi krščanska ljubezen. Zato se nam, odkrito povedano, zdi čudno, ako kaka župnija ali kdo drugi želi pri prireditvi posebnih ugodnosti, katere bi smeli zahtevati kvečjemu oni, ki so najrevnejši, pa bodo morali največ žrtvovati. Bodite prepričani, da pri jubilejnih prireditvah vodi vse je ena misel: poživiti in poglobiti v naši katoliški skupnosti versko mišljenje in življenje. Zato pa ne sme biti nobena žrtev prevelika.

Priljubljeni odbor v Ljubljani je prejel od pooveljstva vojašnice kralja Aleksandra I. št. 415 z dne 15. julija t. l. dovoljenje, da smejo udeleženci jubilejnih slavnosti na Stadionu, ki pridejo s kolesi in vozovi, te shraniti na dvorišču. V ta namen bo pri prvem vstopu v vojašnico nasproti Stadionu na vidnem mestu pritrjena tabla z napisom kolesa, tukaj bo lahko vsakdo shranil svoje kolo, dvorišče bo odprto v ta namen od 8 zjutraj do 18 zvečer dne 30. julija.

Oblastni odbor Rdečega križa je dal Pripravljalnemu odboru na razpolago 10 postelj, katere bo zdravstveni odsek namestil deloma v Vzajemni zavarovalnici, kjer bo poslovala prva pomoč, in v baraki na Stadionu. Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani pa je bil tako pripravljen, da je na prošnjo ponudil 15 izvežanih samaritanov za prvo pomoč. Prva pomoč bo poslovala v Vzajemni zavarovalnici nasproti glavnemu kolodvoru in na Stadionu, povsod bo na razpolago tudi zdravnik.

Izkaznic in znakov je bilo iz centralne pisarne odposlanih do 18. t. m. 22.115. Vljudo prosimo vse župne urade, ki še niso vrnil vprašalnih pol, da nam sporoče, koliko izkaznic in znakov rabijo. Izkaznice morajo imeti vsi razen otrok od 6. do 12. leta, ki pridejo v spremstvu staršev.

Sedeži na Stadionu, katerih bo na razpolago okrog 1000, se lahko rezervirajo že naprej pri centralni pisarni, Miklošičeva cesta 7. Sedeži bodo numerirani.

Marijini vrtci, Križarji in Klarice v starosti od 6 do 12 let, ki pridejo korporativno s svojimi voditelji, ne rabijo izkaznic in znakov. Za nje bo doeden poseben prostor pod tribuno, kjer bo postavljen oltar.

Posebni vlaki

1. **Posebni vlak Maribor—Ljubljana** odhaja iz Maribora ob 3.30 in pride v Ljubljano ob 7.35 ter odhaja iz Ljubljane ob 18 in pride v Maribor ob 22. Za ta posebni vlak plača vsak 45 Din za vožnjo sem in tja. Vozno karto dobijo priglasienci za ta vlak pri Katoliški akciji v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

2. **Posebni vlak Metlika—Ljubljana** odhaja iz Metlike ob 4 in pride v Ljubljano ob 8.25, odhaja iz Ljubljane ob 18.40 in pride v Metliko ob 22.30. Cena za ta vlak sem in tja je 38 Din. Vozne karte dobijo priglasienci pri svojih župnih uradih, kjer so se zglašili. Potovati pa morajo tja in nazaj s posebnim vlakom.

3. **Posebni vlak Rateče—Jesenice—Ljubljana** vozi 30. julija in odhaja iz Rateč ob 5.50, z Jesenic ob 6.35 in pride v Ljubljano ob 8.35, odhaja iz Ljubljane ob 18.20. Udeleženci, ki potujejo s tem vlakom, plačajo 30 Din za vožnjo sem in tja. Vozne karte dobijo priglasienci pri svojih župnih uradih, kjer so se zglašili. Iz Bohinjske Bistrice imajo zvezo s tem vlakom in plačajo iz Bohinje vožno karto do Jesenic, ki ima dvetretjinski popust.

4. **Izredni vlak bo vozil na progi Kamnik—Ljubljana** in bo odhajal iz Kamnika ob 8 zjutraj, vračal se bo okrog 18.

5. **Posebni vlak odhaja z Brezic** v soboto 29. julija ob 14.25 in pride v Ljubljano ob 16.50 ter na Otoče ob 18. Udeleženci ostanejo čez noč na Brezjah in se drugi dan odpeljejo ob 8 z Otoče in pridejo v Ljubljano ob 9.05. Tu prisostvujejo cerkvenim slavnostim na Stadionu in se vračajo iz Ljubljane ob 19.18. Vsak udeleženec plača 45 Din za vožnjo do Otoče in nazaj. Vozne karte dobijo udeleženci pri župnih uradih, kjer so se prijavili.

6. **Posebni vlak Rakek—Ljubljana—Brezje** vozi 30. julija in odhaja z Rakek ob 8, s Planine ob 8.09, z Logatec ob 9.19, pride v Ljubljano ob 9.03, z Ljubljane odpelje na Brezje ob 19.03 in pride na Otoče ob 20.16. Z Lesec vozi 31. julija ob 11.55. Teža vlaka se poslužuje udeleženci cerkniške dekanije, ki potujejo obenem na Brezje. Cena za ta vlak je določena Rakek—Brezje in nazaj, izkaznica in znak 43 Din, Rakek—Lesec in nazaj 52 Din. Župni uradi naj javijo število onih, ki žele potovati s posebnimi vlaki, da jim moremo pravilno poslati vozne karte. Vozno karto plača vsak udeleženec župnemu uradu in župni urad Pripravljalnemu odboru. Vsak udeleženec dobi svojo karto, ki je žigosana s »Putnikovo«*» stampiljko, zato jih ni treba žigosati z župnijskim žigom. Vsak vlak bo spremljal zastopnik »Putnika«*» in zastopnik Pripravljalnega odbora. Potovali bodo vsi v osebnih vozovih.**

Dva fanta utonila

Gornja Radgona, 17. julija.

Strašna nesreča je zadel dva fanta, ki sta se v nedeljo popoldne šla kopat v Muro. Maček Alojz je skočil prvi v vodo — najbrž ga je zgrabil krč, da je zaklajal na pomoč svojega tovariša Antona Strakla. Ta je skočil za njim, pa je je Maček zgrabil čez pas, tako, da je oba temna reka odneela proti Veržeru. — Oba sta bila dobra fanta, zato je žalost nad to nesrečo toliko večja.

Pozdravni koncert

v soboto, 29. jul. v veliki dvorani Uniona

Spored:

1. Stanko Premrl: Slovanska pesem. Mešani zbor.
2. Anton Svetek: Ponte dei sospiri. Mešani zbor.
3. Jože Klemenčič: Slavica. Ženski zbor.
4. Ljudovik Puš: Biseromašniku, nadškofu dr. Jegliču. Mešani zbor.
5. Jurij Flajšman: Triglav. Sesterglasen mešani zbor. — Pojo združeni pevski zbori ljubljanskih okrožij in nekateri drugi zbori (okrog 430 pevcev in pevk).
6. Anton Nedved: Popotnikova pesem.
7. Anton Foerster: Samo.
8. Anton Foerster: Večerni ave.
9. Stanko Premrl: Cirilova oporoka. — Poje moški zbor pevovodij.
10. Stanko Premrl: Rože za Marijo. Ženski zbor.
11. Alojzij Mav: Oj zato! Ženski zbor.
12. Anton Foerster: Domovina. Mešani zbor.
13. Martin Zeleznik: Jutro. Mešani zbor.
14. Matija Tomc: Pozdrav škofu. Mešani zbor. — Pojo združeni pevski zbori ljubljanskih okrožij in nekateri drugi zbori (okrog 430 pevcev in pevk).

Cerkven koncert

na Stadionu

v nedeljo, 30. julija popoldne

Spored:

1. Traven-Premrl: O vi vsi.
2. Hribar: Založena mati.
3. Zeleznik: Nearečno ljudstvo.
4. Gallus: Glejte, kako umira.
5. Levčnik-Kimovec: Zadnja večerja.
6. Tomc: Sedem poslednjih Jezusovih besed.
7. Premrl: Križu povisanemu.
8. Premrl: Kristus je vstal.

Pevskim zborom sporočamo, da ne moremo več vzeti na znanje nobene prijave za sodelovanje, ker je rok za to že zdavnej potekel in ni več časa za vaje.

Akademsko društvo

„Jugoslavija“ v Brnu

v 25. letu obstoja

V dobi najhujšega zatiranja jugoslovanske misli v Avstro-Ogrski je naša pogumna mladina v Brnu, ne boječ se nobenih žrtv, stopila z vidnim geslom zedinjenja vseh južnih Slovanov pred široko javnost. Tedanji dekan češke tehnike v Brnu g. prof. inž. M. Ursiny in blagopokojni g. prof. dr. R. Zahradnik, prvi Slovaki, drugi Čehi, su si svojih položajev in svobode priborila dovoljenje političnih oblasti ter prevzela ves riziko za društveno delovanje nase. Tako se je mogel vršiti šele 5. julija 1909 ustanovni občni zbor društva z imenom AD »Jugoslavija«*» Brno, ki je združevalo vse jugoslovanske študente iz Avstro-Ogrske in Bolgarske v Brnu. Vodilna ideja društva je bilo že takoj od začetka stremiljenje za združitvijo vseh podjarmljenih Srbov, Hrvatov in Slovencev s svobodno kraljevino Srbijo v skupno državo Jugoslavijo. Zato je društvo takoj vzpostavilo stike na eni strani z narodno zavednimi Jugoslavi in ter ostalimi voditelji slovenskega gibanja v Avstro-Ogrski, na drugi strani pa s srbskimi politikmi ter Narodno odbrano in drugimi društvi v kraljevini.*

V tem svojem delovanju je društvo doseglo lepe uspehe, vojna pa je ustavila vsako njegovo delovanje. Preiskave, ki so jih po sarajevskem strelu z vsro strogostjo vršile oblasti, so prisilile tedanje članke društva, da so uničili v največji naglici večji del arhiva.

Dosedaj je bilo mogoče podatke iz teh dob izpopolniti z izvirnimi sporočili in dokumenti ter s poročili nekaterih starih članov društva. Ker pa naše društvo pripravljamo v bodočem letu dostojno proslavo 25. letnice, hoče sedanji odbor sestaviti pregledno sliko delovanja AD Jugoslavije od postanka ter popolno statistiko vseh odborov in članov društva v tem času. Vse to bi bilo mogoče samo z dobrohotnim sodelovanjem vseh naših starešin, pa tudi oseb in organizacij, s katerimi je bilo društvo v predvojni in vojni dobi v stikih.

Zato vljudo prosimo zgoraj imenovane, da nam v ta namen javijo svoje cenj. naslove in spomine. — Odbor AD »Jugoslavija«, Brno, Česká technika.

To so fantje!

Metlika, 17. julija.

»Auf bikse«, to vam je začetek in konec junštva tistih razgrajčev, ki so samozavestni le tedaj, kadar so pijani. Razgrajčev in pretepačev je Bela Krajina včasih malo poznala. Bili so fantje veseli in dobre volje, pa so znali pravi čas domov. Pretepi in razbojništva se niso dogajala tako kot sedaj, ko se take nerodnosti teden za tednom ponavljajo.

Včeraj je bilo žeganje na Božakovem. Cast božakovskim fantom. Ti so modri in previdni, pa natepo se je nepridipravov od drugod, novodobnih »junakov«, ki se »ne boje ne farja, ne žandarja. Domači fantje so kmalu videli, da ta pajdašija ni prišla na Božakovo po dobrem opravku, zato so krenili vsak svojo pot, da ne bi bili krivi, če bo prišlo do kakšnega pretepa. In prav so napravili. Prišlo je do mesarije. »Auf bikse«*» je dal krvi. Z več ranami obložen se je vrnil iz bojišča Bezjakov iz Rakovca. Rane sicer niso nevarne, nekaj šivanja je pa vendarle bilo treba.*

SE EDEN POBIT.

13. jul. zvečer je šel Straus Janez iz Krupe, kjer ima svojo družino, po poslu proti Adlesham. Ob 10 zvečer je bil napaden blizu Kaplišča pri Podzemlju. Ves krvav se je trudoma prilekel do bližnjih hiš, kjer so ga sprejeli pod streho in mu takoj tudi klicali duhovnika. Ranjenec ima na plečih dve veliki rani, ki pa nista močno nevarni. Zgubil pa je jako veliko krvi. Okoliščine poboja še niso po vsem znane. Na mestu kjer se je dogodek izvršil, so našli vrečo in nekaj izkopenega krompirja.

Zjutraj vesela, ko trenira sport

kadar skače po vodi,
kadar lovi žogo —
in zvečer zopet ži-
vahna ženska, ki se
popolnoma zaveda
svoje lepote, nego-
vana do koncev pr-
stov: Elida Creme de
chaque heure neguje
nje kožo zares skrb-
no, jo naredi než-
no in lepo medlo.

ELIDA

Creme de chaque heure

Javne kuhinje za rudarske otroke

Ljubljana, 18. julija.

Med delavstvom imajo rudarji nedvomno največ otrok. Po slovenskih premogokopnih revirjih je res vse polno človeškega drobiža, ki bi ga bil človek vesel, ako ne bi bil tako neskončno vreden usmiljenja. Do leta 1926, 1927. ta mladina rudarjev sicer ni živela v razkošju, bila pa je vsaj sita, saj so očetje v rovih še nekam zaslužili, da je bilo vsaj za hrano, ko pa so očetje pričeli izgubljati delo, ko so se pričele redukcije mezd in ljudi in ko se je pričelo praznovanje šihov, je rudarska mladina prva občutila vso grozo bede. — Saj očetje zaslužijo v dobrem primeru povprečno kvečjemu do 10 Din in s tem morajo rediti sami sebe in svoje številne rodbine. Mnogo pa je tudi staršev, ki nimajo prav nobenega zaslužka in otroci teh seveda trpe še večje pomanjkanje.

Ceprav je položaj v revirjih Trboveljske stalno obupen, vendar pa se je šele zadnje čase pričela tukaj nekakšna pomožna akcija. — V glavnih revirjih, to je v Zagorju in Trbovljah so že prej obstojale majhne kuhinje za rudarske otroke.

Te kuhinje so upravljala neka dobrodelna društva, stroške pa so zadnje čase plačevale občinske uprave. Stroški za prehrano posameznega otroka na dan so bili kolikor mogoče minimalni, vendar pa tudi teh občin že niso mogle kriti.

Banska uprava se je pred dvema tednoma odločila, da prisloži stradalajočim rudarskim otrokom na pomoč. Razen ankete, ki jo je uvedla sedaj poslujoča komisija v revirjih in ki je obljubila ustanovitev posameznih javnih kuhinj za otroke, se je mudil pred dvema tednoma v revirjih tudi zastopnik socialnega oddelka banske uprave g. dr. Kuharič, ki je proučil ves položaj. Po podatkih, ki so mu jih dali posamezni občinski uradi, je v Zagorju okrog 1000 pomoči nujno potrebnih otrok, v Trbovljah 2500, v Hrastniku pa najmanj kakšnih 700. Pomanjkanje pa trpe ob slabi prehrani še drugi. Na odredbo banske uprave naj bi se javne otroške kuhinje otvorile takoj v ponedeljek, dne 10. t. m. Občine pa so na banski upravi urgirale odgovor na vprašanje, kdo bo kril stroške za prehrano tolikšnih množin.

Slovenski akademiki na Poljskem

V Krakóvu

Če hočeš spoznati Poljsko, njeno preteklost in dušo, obišči njeno duhovno in kulturno metropolo Kraków, starodavno prestolico knezov in kraljev poljskih.

Po dvajseturni nepretrgani vožnji smo tudi mi prišli čez Dunaj najprej v to nadvsem zanimivo mesto, kjer smo ostali štiri dni. Dobili smo izvrstnega vodnika, akademika pana Zbycha Martinovskega, ki je z dušo in telesom Poljak. Sploh se pri Poljaki opazja svojevrsen in močan patrijotizem, ki korenini v davni, slavni preteklosti poljskega naroda.

Vsa preteklost Krakówa se zrcali v najstarejšem delu mesta, ki je obdan danes s parki. Še na koncu prejšnjega stoletja ga je oklepalo močno obzidje s štiriinpetdesetimi stolpi, katere so branili ob sovražnih napadih posamezni cehi. Obzidje je povečini porušeno, popolnoma pa je še ohranjena utrdba »Barbakan«, delo XV. stoletja, čigar arhitektura kaže vplive vzhoda iz časov križarjev. Ohranjeni so tudi štirje stolpi, najlepši med njimi »Brama Florjanska«, ki so ga v vojnah branili vedno krznarji.

Pan Zbych nam je pokazal v tem delu mesta številne spomenike iz zgodovine Poljske, ki spominjajo na junaško dobo poljskega naroda. Pred vsakim nas je zbral v krogu in začel razlagati. Pan Zbych se je tako razvnel, da so se začeli zgrijeti okoli nas ljudje, ki so z nami vred poslušali. Govoril nam je o davni preteklosti, o njeni slavi, sovražnikih Poljske, pozabil svoj namen in govoril o poljskem morju, vseslovanstvu, skupnih naših sovražnikih in Zvezi narodov. Solze so mu stopile v oči in ljudje so mu razvneti pritrdjevali. Stal je med nami, ognjevit kakor Peter Armijanski, ko je pozival na križarsko vojno. Ako bi bila domovina v nevarnosti, bi mu bilo treba le reči in ljudje bi posegli po orožju, ki je bilo skovano nekoč zoper Tatarje in služil danes le še v nakit ali spomin na preteklost. Tedaj se mi je zazdelo, da začenjam razumevati poljsko dušo.

Narod, ki ni nikdar videl sovražnika, ne pozna ljubezni do svoje zemlje, ne ve, čemu naj jo ljubi. Čenimo le, kar smo drago plačali. In Poljaki so svojo domovino nešteto krat odkupili s krvjo. Poljski narod je moral gledati, kako so mu trikrat dobesedno raztrgali zemljo, kakor da je brez gospodarja, kakor da ta ni nikdar dokazal, da si zna sam vladati brez varuštva lačnih sosedov. In vendar si je Poljak že sam dobro gospodaril, ko so bili sosedi še neobgleni. Gospodoval je že na morju, ki mu ga danes očitajo in zavidajo. Ustvarjal si je zgodovino, ki je ena sama herojska povest, pa tudi skromno življenje na svoji grudi, ob neizbežnem vrčku medice.

Vse to so bile misli vernega tolmača poljskega naroda pana Zbycha, vse to so nam pripovedovale zbirke in muzeji krakóvski. Omenim naj le Muzej Czartoryskich, star dvesto let, ki hrani krasno galerijo slik vseh časov in šol.

Poljska je razvila slikarstvo in kiparstvo do neverjetne višine. Klasična tla za likovno umetnost Poljske je bil vedno Kraków, ki ga nekateri imenujejo poljski München. In po vsej pravici. Četudi so poljski umetniki prejšnjega stoletja študirali v zapadni Evropi, so vendar ustvarili čisto svojo, tipično poljsko umetnost, ki ji je inspirirala motive preteklosti Poljske in sodobno življenje naroda.

Dve uri smo se pomudili v galeriji slikarstva, ki je v prvem nadstropju tržnice na glavnem trgu. To je le en del Narodnega muzeja, ki ima še šest oddelkov. V tako kratkem času si more človek ustvariti le približno sodo, z bolj ali manj premakanim težiščem. Vendar hočem omeniti Jana Matejko iz druge polovice prejšnjega stoletja, ki je ustvaril res klasična dela. Sam je pri delu skoraj oslepel in je risal vedno tik ob platnu. Zato kažejo njegova dela, ki so skoraj vsa v velikanskih

formatih 4×8 m, do največjih fines izdelan detajl. Iz istega vzroka trpi nekoliko perspektiva. Vsakemu kosčku platna je vtil toliko življenja, da manjka vedno delu središče, kjer bi se vjelo oko. Motivi so vsi zgodovinski.

Ena najstarejših univerz evropskih je krakóvska Jagelanska univerza z ogromno knjižnico. Poleg stare univerzitetne stavbe, sezidane v gotskem slogu v XV. stoletju in s Kopernikovim spomenikom, ki se imenuje Collegium maius, stoji Collegium novum. Tako se ustvarja akademska četrt, zlasti še, ker so nedaleč akademski domovi.

Obiskati tudi nismo pozabili gete, židovskega dela mesta, ki je najbolj umazan v vsem mestu. Zanimiva je v tem delu »črna borza«, židovski park, kjer izvrši lahko vse borzne transakcije v vseh mogočih valutah po najnovejših kurzihi.

Židovstvo, ki ga je poklical v Kraków že Kazimir Veliki, daje mestu karakteristično potezo. Vendar bo ostal to vedno tuj element v poljskem narodu, ki mu kulturno ničesar ne daje in ničesar ne prejema od njega. Reakcija, ki jo je izzval Hitler s svojim preganjanjem nemškega židovstva, je čutili celo med poljskim židovstvom. Tako so n. pr. začeli odklanjati celo nemški jezik, ki ga sicer vsi obvladajo.

Ivo P.

Službene obleke davčnih izvršiteljev

Belgrad, 18. julija. (a) Finančni minister je predpisal pravilnik o službenih oblekah začasnih in stalnih davčnih izvršiteljev.

Začasni ali stalni davčni izvršitelji za pobiranje davkov ali za delo v pisarnah morajo nositi službeno obleko. Službena obleka obstaja iz bluze z navzdol zavilanim ovratnikom in iz hlače vojaškega kroja, blaga in barve. Na glavi šajkača po vojaškem kroju brez senčnika. Na desnem rokavu nad lakotom mora biti vst državni grb na zeleni podlagi. Davčne uprave bodo dobavile te grbe iz tekočih izvršilnih stroškov. Razen tega se morajo izkazati z legitimacijo. Legitimacije izdajajo staršine davčnih uprav. Pri prestopu službe mora davčna uprava odvzeti dotičnemu izvršitelju grb kakor tudi legitimacijo. Te službene obleke si morajo nabaviti in jih morajo nositi v teku prihodnjih treh mesecev po podpisu tega pravilnika. Pravilnik stopi v veljavo z razglasitvijo v »Službenih novinah«.

Spomenik Vuku Karadžiću

Loznica, 18. julija. I. Odbor za postavitev spomenika Vuku Karadžiću je imel te dni sejo, na kateri je sklenil, da bo blagoslovitev obnovljene rojstne hiše Vuka Karadžića v vasi Tršić 19. in 20. avgusta letos. Na to slavnost bo odbor pozval kraljevo družino, narodno predstavništvo in vse znanstvene ustanove v državi. Istotako pa bosta povabljeni k blagoslovitvi obnovljene rojstne hiše velikega pokojnika iz inozemstva Slovenec dr. Matija Murko, univ. prof. iz Praga, in gosp. dr. Gesemann.

Zetev v Voivodini

Novi Sad, 18. julija. I. Kakor je »Slovenec«*» že poročal, je zetev v Voivodini že v polnem razmahu. Po podatkih, ki jih ima na razpolago donavska banovina, je letošnja zetev izredno dobra ter se zelo približuje rekordni žetvi v letu 1931. Radi nastale vročine so se v zadnjem času zelo popravili tudi posevki koruze tako, da tudi ta zetev ne bo zaostala mnogo za prejšnjimi leti.*

Ljubljanske vesti:

90 novih stanovanj v Dukičevem bloku

Ljubljana, 18. julija.

Obe zgradbi, ki ju je na spomlad pričelo graditi gradbeno podjetje ing. Dukič na svojem bloku med Dunajsko cesto, Gledališko, Puharjevo in Gajevo ulico, sta sedaj dovršeni. Zidarji opravljajo še zadnja gradbena dela, že dalj časa pa so na delu tudi obrtniki, ki marljivo pleskajo in urejajo stanovanja. Obe zgradbi — skupno je to 5 hiš — sta zelo lepi in mirno vplivata na okolico s svojo mehko rumeno barvo. Zgradbi imata polno ličnih balkonov ter napravljeni vtis priključnih sodobnih stanovanjskih poslopj.

Zgradba ob Gledališki ulici je šestnadstropna. Prva polovica zgradbe je stanovanjska hiša pokojninskega fonda IPD. V tej hiši je 13 trisobnih stanovanj in 8 dvosobnih. Prav tolikšno je število stanovanj v drugi polovici zgradb, ki ostane last podjetja Dukič.

V srednji skupini je prva hiša šestnadstropna in je last gospe Zalaznikove, restavratke pri »Šestici«. Hiša ima 10 trisobnih stanovanj, eno enosobno in dva lokala. Seveda pa gospa Zalaznikova v tej hiši ne bo napravila restavracije, ker obdrži doseženo na Dunajski cesti. Srednja hiša v tej skupini je šestnadstropna in ima 19 trisobnih stanovanj, 1 stanovanje za hišnika, sušilnico, pralnico in druge prostore. Zadnja hiša ob Puharjevi ulici ima 5 trisobnih, 5 dvosobnih, 2 dvosobni s kabineto in 5 samskih stanovanj. Ta hiša je tudi petnadstropna, kakor hiša gospe Zalaznikove. Obe zadnji hiši obdrži podjetje ing. Dukič.

Skupno bo torej v vsem bloku 90 novih stanovanj. Stanovanja so zelo ugodna in opremljena z najbolj sodobnim komfortom. Vsako stanovanje ima kopalnico, napeljavno toplo vodo, centralno kurjavo s števci, kar je prvi primer v Ljubljani, seveda tudi elektriko in plin, temperalne aparate in drugo. Hiše so opremljene seveda z dvigali. Imajo

razne pralnice, sušilnice in druge prostore. Strehe so ravne in primerne za družinske odmore.

Cena stanovanj bo v vseh zgradbah približno enaka. Trisobna stanovanja bodo po 1580 Din, dvosobna 1160 Din, enosobna pa 650—670 Din. Tu so pa že vračunani vsi odbitki, stranke bodo morale plačati le še elektriko in kurjavo. Skoraj vsa stanovanja v novih stavbah pa so že oddana, le še kakšnih 5 jih je na razpolago. Stranke so se že mnogo prej domenile za stanovanja ter jim je podjetje ustreglo glede posebnih želj za ureditev stanovanj. Stranke se vselijo že dne 1. avgusta.

Načrt za Dukičev blok je napravil arhitekt Sivec, ki je vodil tudi vsa gradbena dela. Dosedanje stavbe so veljale približno 20 milijonov dinarjev. Rentabilnost novih stavb sicer ne bo tako visoka, kakor je bilo prvotno preračunjeno, vendar pa bo še dovoljna.

Načrt je nekoliko spremenjen glede nadaljnjih zgradb, ki so tu nameravane. Predvsem ne pride med sedanjima obema skupinama še nova strnjena skupina treh hiš, temveč prideta samo dve posamezni hiši ob Gajevo in Puharjevi ulici. Vsaka teh hiš bo zidana na površini 400—450 m². Tudi na drugi strani srednje strnjene skupine prideta dve enaki podobni hiši. Pač pa ostane v načrtu velika strnjena skupina treh velikih šest- in sedemnadstropnih hiš ob Dunajski cesti. Za eno teh zgradb je že sklenjen dogovor s tvrdko Zalto, za drugo pa se interesira banka »Slavija«. Vendar pa se gradbena dela za ta poslopja ne bodo pričela pred pomladjo leta 1985, ker ostanejo razni trgovci in stranke v dosežanih starih hišah ob Dunajski cesti še do konca leta 1984.

Vmesni prostor med obema zgrajenima skupinama bo takoj spremenjen v lep vrt in bodo pričeli v kratkem zemljišče v ta namen planirati. Tako dobi Ljubljana še nov lep zasebni park.

Mariborske vesti:

P. Gabrijel zapušča Maribor

Maribor, 18. julija.

Te dni se postavlja od Maribora p. Gabrijel Planinšek. Odhaja v Ljubljano za gvardijana v tamonjski frančiškanski samostan. Naše mesto zapušča mož, ki je zaoziral globoko brazdo v dušeskrbstvu in v javnem življenju našega mesta. Od 1. oktobra leta 1919 je nepretrgoma bival v Mariboru, najprej kot kaplan župnije Matere Milosti, potem pa je prevzel še katehetsko službo na osnovnih šolah v frančiškanski župniji ter kasneje tudi na trgovski šoli. Obenem se je neumorno udeleževal v spovednici in na prižnici. Je eden najprijeteljnejših spovednikov in izvrsten pridigar. Kot ka-

tehet je pokazal redke pedagoške sposobnosti, te je bil tako med šolsko dečo kakor med odraslimi dijaki priljubljen in spoštovan kot globoko nabrazden predavatelj. Posebno ga bo pa pogrešal tretji red, katerega je vodil on že nekaj let z redko vneto in požrtovalnostjo. To delo je zelo naporno, saj šteje tretji red nad 40 podružnic ter sega njegovo področje preko velikega dela Spod. Stajarske ob Slov. gorice do koroške meje. V vseh podružnicah so poznali p. Planinška kot gorečega pridigarja in duhovnega voditelja. Želimo mu, da bi mu Vsemogočni na novem torišču blagoslovil njegovo delo!

□ Duhovne vaje za duhovnike lavantinske škofije so se pričele v ponedeljek. Vršijo se v tukajšnjem dijaškem semenišču, udeležuje se jih pa 33 gg. duhovnikov. Duhovne vaje vodi jezuit p. Žužek iz Maribora.

□ Preobleka v samostanu čč. žolskih sester. Samostanska družina čč. žolskih sester je slavila preteklo nedeljo in v ponedeljek dvoje prazničnih dogodkov. Prevzeli so lavantinski vladika knezoškof dr. Ivan Tomažič in je izvršil v nedeljo slovesne obrede preobleke 24 postulantin, v ponedeljek za obrede prve zaobljube, ki jo je izvršilo 18 novink. Preoblečene so bile v nedeljo naslednje novinke: Unuk Matilda, s. Benedikta; Rojs Gizela, s. Leonita; Trobentar Lucija, s. Beatrika; Založnik Marija, s. Odilija; Meglič Marija, s. Venceslava; Ravtar Ana, s. Nila; Škrabe Marija, s. Bronislava; Kalar Terezija, s. Krizanta; Jurković Marijeta, s. Herma; Absec Ana, s. Perpetua; Strman Marija, s. Patricija; Zorko Ana, s. Kozima; Novak Marija, s. Rahela; Jurca Ana, s. Florina; Kostanjek Jožefa, s. Vivina; Anželjka Eva, s. Erazma; Lešnik Ursula, s. Bertila; Križnik Stefanija, s. Ivona; Javšovec Antonija, s. Ulrika; Svete Antonija, s. Damijana; Mavec Helena, s. Emilija; Mihelič Marija, s. Marcela; Humar Terezija, s. Alfreda; Karloci Marija, s. Serena.

□ Vodja policije na dopustu. Vodja mariborskega policijskega komisarijata g. dr. Hacin je nastopil svoj redni dopust.

□ »Celjski grofje« pod milim nebom. Mariborsko gledališče je pričelo študirati Kreftovo dramo »Celjski grofje« za vprizoričevanje pod milim nebom, ki se bo vršila v okviru Mariborskega tedna na Rotovškem trgu. Delo bo režiral Joško Kovič.

□ Drava raste. Vodostaj Drave je bil običajno najvišji junija, dočim je pričela reka upadati in se čistiti julija. Letos pa je narobe, ker je bila reka junija še nizka in razmeroma čista ter je šele julija pričela naraščati. Vodna gladina se sedaj neprestano narašča ter je tako deroča, da je povzročila že zastoj v splavarstvu. Porast reke je v zvezi z pozno talitvijo snega v gornjem teku in neprestanih nalivih.

□ Pred oltar... Predvčerajšnjim sta se poročila gđ. Aleksandra Vodenikova iz ugledne Vodenikove rodbine in profesor na tukajšnji realni gimnaziji Ivan Potokar. Novoporočencema obilo sreče in blagoslova božjega!

□ Maratonci gredo v Celje v nedeljo ob prireditvi podvezne kolesarske tekme. Vožnja sem in tja stane 20 Din. Prijave zbira tov. Zednik ob 21. t. m. Odhod ob šestih zjutraj od mestnega vodovoda.

□ Romuni v Mariboru. SK Železničar je stopil v pogajanja z enim najboljšimi romunskih nogometnih klubov »SK Bukuresta«, ki se nahaja na turneji po naši državi ter bo te dni gostoval v Ljubljani. Romuni bodo igrali v Mariboru v nedeljo 23. julija.

□ Prvenstvo Dravske banovine v rokoborbi se bo letos odločilo v Mariboru na tekamah, ki jih prireja tukajšnji SSK Maraton v dneh 5. in 6. avgusta t. l. Tekme se vršijo v okviru prireditev Mariborskega tedna. Za čast prvakov posameznih kategorij se bo letos borilo okoli 60 atletov iz vse Slovenije. Bo to največja rokoborbeni prireditve, kar jih je bilo doslej pri nas.

□ Na belem polju je vroče... Teniško prvenstvo še ni čisto zaključeno. Oba prvaka sta sicer že določena, vršijo pa se še boji za II. in nadaljnja mesta. Teniško prvenstvo si je v tekmovalnjem gospodarstvu osvojil Hitzl, v damskem prvenstvu pa gđ. Lirzerjeva. Včeraj sta se borili še za II. mesto gđ. Hribarjeva in ga. Babičeva. V tekmovalnjem gospodarstvu pa se bo odločilo drugo mesto danes popoldne med Holzingerjem in Bergantom. Bergant je včeraj gladko odpravil Pušenjaka, dočim je Holzinger žudno lahko zmagal nad prvakom Hitzlem in Halberthom ter se tako kvalificiral za kandidata za drugo mesto v prvenstvu.

□ Dirke bodo. V nedeljo priredi Mariborska kolesarska podzveza dirko na progi Maribor—Celje. Start je ob 5.50 zjutraj pri vodovodu.

□ Dijaško letovanje v Martinšči. Prijave za letovanje dijakinj v Martinšči sprejema Zdravstveni dom v Mariboru do 29. t. m. Odhod druge kolonije je v ponedeljek, dne 31. t. m. z vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 17.47. Vrnitev prve kolonije je istega dne z vlakom, ki pride v Maribor ob 11.18.

□ V splošno bolnišnico so prepeljali 32-letnega poljedelskega delavca Stefana Pipenbacherja s težkimi poškodbami na glavi in ramenih; poškodbe so prizadejane z nožem.

□ Razpadlo moško truplo je napravila Drava pri St. Janžu na Dravskem polju. Roke in noge so se v razpadanju oddvojile od telesa. Identiteta utopljenčev ni ugotovljiva. Na utopljenčevih lobanjah je vidna v velikosti in obliki dvodinarskega kovanca.

□ Ljudje izginjajo... 18-letni ključavničarski vajenec Franc Podobnik iz Teslove ulice je že 11. t. m. neznanokam izginil. Je srednje, bolj šibke postave in slabo oblečen.

□ Do vode so že prišli. Dela pri rezervnem vodnjaku mestnega vodovoda v Betnavskem gozdu lepo napredujejo. Dosežena je že globina 13 m in včeraj so prišli že do vode. Nadaljevanje kopanja bo sedaj dosti težje, ker bo voda ovirala delo.

□ Huda nesreča v Kamniškem klanecu. Kamniški klanec je bil že dostikrat usoden. V ponedeljek se je ponesrečil v njem posestnik Anton Kurnik iz Kamnice. Peljal se je na kolesu, pa ga je na ostrem ovinku vrglo s sedla. Pri padcu je priletel z obrazom v kup ostrega gramoza, ki mu je razsekalo celo lice. Ponesrečenca so morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

□ S prvega nadstropja. V Melju se je ponesrečil vojak Darimir Mančič. Padel je pri popravilju strehe z višine prvega nadstropja ter zadobil hude notranje poškodbe. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v vojaško bolnišnico.

□ Olje se je vnelo. Barvarski ulici je v ponedeljek pretila huda požarna nevarnost. V hiši št. 8 ima trgovec Weller poseben prostor za kuhanje barv in firnežev. Radi pregretja se je vnel kotel s firnežem in kolofonijo. V hipu so plameni

bušili do stropa ter žvigali skozi vrata in okna. K sreči je bila gasilska pomoč takoj na mestu. S kemičnimi gasilnimi aparati so gasilci obvladali nevarnost v kratkem času. Ker je bilo v prostoru še veliko olja in stičnih gorljivih predmetov, bi bil lahko nastal usoden požar.

□ Poravnali so se. Včeraj dopoldne se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem zanimiva razprava proti 12 brivskim mojstrom iz Maribora, in sicer na tožbo predsednika Frizerske zadruge, g. Novaka, radi zaljena časti. Pr izpravi sta se obe stranki pobotali in tako se je končal ta dolgotrajni spor s poravnavo.

□ Požigalec iz maščevanja se je zagovarjal včeraj pred malim senatom. Ivan Miki iz Zikarcev je bil obtožen, da je dne 11. julija t. l. zažgal Kolkoljevo viničarstvo v Zikarjih, v kateri je stanoval viničar Jernej Škofič. Požig je izvršil iz maščevanja, ker ga je Škofič obdolžil, da mu je ukradel kokeš. Okoli 11 zvečer je vtnil v slamnato streho gorečo cigareto, od katere se je vnela slama. Viničarja je pogorela do tal. Škofiča, ki ga je ogenj zatekel v spanju, pa so sedje komaj rešili iz gorečega poslopja. Obtoženec je dejanje pred sodniki priznal. Obsojen je bil na 4 leta robije in tri leta častne izgube, ter na odškodnino 2500 Din, ki jo mora plačati Škofiču.

□ Bitka med Avstrijci in Prekmurci. Pred malim senatom tukajšnjega okrož. sodišča se je zaključila včeraj zgodba o krvavem zganjanju v Cankovi, ki se je pričela dne 19. marca. Na cerkveno slovesnost je prišlo tudi mnogo ljudi iz sosednje Avstrije, med njimi trije bratje Martinci. Med Avstrijci in domačini je prišlo do pretepa, v katerem je Alojz Martinc sunil z nožem Josipa Fenoša v hrbet. Ranjeni je v nekaj dnevih izdihnil. Martinca so orožniki prijeli na poti, ko je šel proti domu ter ga izročili našim sodnim oblastem. Pri sodbi je sodišče upoštevalo obtožbeno neoporečnost ter mu dalo 3 leta strogega zapore.

□ Ponarejevalec pred sodniki. Včeraj se je vršila pred tukajšnjim malim senatom razprava proti nekemu Popoviču Jovanu iz Belgrade ter njegovim dveh žrtvam, posestnikoma Janžekoviču in Turšku iz Polance pri Ptuj. Kot je znano, je letos januarja izvalil Popovič od imenovanih pod pretezo, da bo delal angleški denar, znesek 12.000 Din. Spravil je oba ob denar in še sedaj pred sodnike. Ti so pa upoštevali njeno zapeljavnost ter oba obsodili na 6 mesecev zapore in 2 leti izgube časti, vse skupaj pogojno na 5 let. Pač pa je dobil Popovič 1 leto strogega zapore in to nepogojno.

□ Srake med kopalei. V kopališču pod Schmiederejevimi posestvom je neznan tatun sunil Milanu Zagorcu iz Vrtnice obloko in obutev. Sezona srak med kopalei je napočila! Pozor!

Celje

□ Seja Vincencijeve konference sv. Daniela se bo vršila danes ob 8 zvečer v Domu.

□ Novo društvo v Celju. V Celju in okolici je precej visokošolskega dijaštva, ki dosedaj ni bilo organizirano. Sedaj pripravljajo tudi ti svojo društvo, da bi bilo akademikom omogočeno javno delovanje tudi o počitnicah.

□ Celjski Nemci postajajo zelo delavni. — Celjska krajevna skupina Švabsko-nemške prosvetne zveze priredi v soboto, dne 22. t. m. ob 8 zvečer na vrtu in v dvorani hotela Skoberne pester večer z raznim sporedom.

□ Umrla je v celjski javni bolnišnici Marija Podbregar, 34 let, žena kov. mojstra iz Poljč pri Braslovčah. N. v. m. p.

□ Poslopje celjske ekspoziture OUZD popravljajo že precej časa in se vrše sedaj popravila v notranjosti hiše. Nato se bodo lotili zunanjosti in bo baje dobila posebno fasada popolnoma novo lice. Nov bo tudi vhod, ker bo treba tu zaradi znižanja Vodnikove ulice temeljitejših popravil, kar se bo zgodilo še vse v tekočem letu. Ko bodo končana popravila na uradnem poslopju, bodo začeli delati in popravljati tudi sosednji stanovanjski hiši, ki je tudi last OUZD.

□ Dve nogometni tekmi sta napovedani za prihodnje dni. V petek, dne 21. t. m. se bo vršila ob 18.15 na Glaziji druga pokalna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v nedeljo, dne 23. t. m. se bo pa vršila na igrišču pri Skalni kleti ob 18 prijateljska nogometna tekma med SK Atletikom ter vojaškim teamom 39. pp.

□ Najden je bil dne 17. t. m. okrog 15 v mestnem parku lep majhen nožiček z 4 klinkami za manikiranje, vreden okrog 100 Din.

Ptuj

20 letnico svojega obstoja so proslavili hajdinski gasilci v nedeljo z blagoslovitvijo nove moderne brigadne. K nekemu včerajšnjemu poročilu bi še dodali: Velikega gasilskega slavlja so se udeležili tudi gasilci iz Ptuj, Jurovec, št. Janža na Drav. polju, Sv. Marka z godbo in Spuhlja. Po zanosnem govoru ptujskega prošta dr. Zagarja so še govorili zvezin podstarosta Muzev, načelnik domačih gasilcev Petje ter kum in kumica, posestnika Franc in Marija Cartl.

Mrtvaški zvon. Radi možganske kapi je umrl posestnik in pekovski mojster Andrej Rakuš ob Sv. Urbana, v 52. letu starosti. Svetila mu večna luč. Zaljubljen naš sožalje!

Sadni škodljivci so se letos v ptujskem okraju tako razširili kakor že dolgo ne. Posebno se to opaza na drevju v višjih plasteh. Šlobo bo letos s sadjem...

Nasilen dežnikar. K Veliki Nedelji je prišel potujoči dežnikar in prosil pri posestniku Jožetu Mešku za prenočišče. Ni se pa zadovoljil s prenočiščem na ekidni, ampak se na vsak način hotel spati v sobi v postelji, tako da so ga radi vztrajne nadležnosti morali s silo odstraniti iz hiše. Pri tem pa je, predno so ga zrinili skozi vrata, z bliskovito naglico sunil slučajno navzočega dinarja z nožem v prsa, da so Kosiča, ki je obležal v mlaki krvi, morali odpreniti v ptujsko bolnišnico.

SHELL TOX SIGURNA SMRT VSEM INSEKTOM

Stavbinski obrtniki

V ponedeljek, dne 17. t. m. popoldne se je vršila na inicijativno predsednika gradbenega odbora v mestni posvetovalnici anketa, ki se je posvetovala v zadevi vlaganja in podpisovanja načrtov za stavbna dovoljenja. Ankete so se udeležili zastopniki tehničnega oddelka banske uprave načel. inž. Zajc, arh. inž. Černivec, inženjerske zbornice preds. inž. Šuklje in pravni konzulent dr. Golia, nekateri gg. člani te zbornice, predsednik gradbenega odbora mestne občine g. inž. Bevc z ostalimi člani odbora, gradbeni direktor mestne občine in gradbeno-pravni referent. Pravni konzulent inženjerske zbornice dr. Golia je obrazložil pravno mnenje zbornice, nakar se je razvila deloma pravna razprava o pridobljenih pravicah dopuščanih stavbinskih obrtnikov ter o pravicah, ki jih nudi novi obrtni zakon tovrstnim obrtnikom.

V splošnem so se mnenja strinjala v sledečem: Zakonita določila ne poznajo pojma vloženega načrta. — Nemški izraz »Lagerplan« se ne da istovetiti z »vloženim načrtom«. — Subsidiarno še veljaven zakon o stavbinskih obrtnih iz l. 1893 ne rabi nikjer izraza »projektilan« kot določeno pravico teh obrtnikov. — V splošnem pridobljene pravice dopuščanih stavbinskih obrtnikov po bivšem obrtnem redu niso večje kakor one po novem obrtnem zakonu; dočim imajo po novem obrtnem zakonu gradbeniki manjše pravice, imajo pa zidarstvi močnejše. Novi obrtni zakon izrečno priznava nekaterim nižjim stavbinskim obrtnikom, da smejo sestavljati projekte samo za ona dela, katera izvajajo v smislu zakona. — Nadalje se je doseglo soglasje glede tolmačenja § 41. obrtnega zakona, kar je treba tehnično presojati ob slučaju do slučaju. — Do soglasnega mnenja pa ni prišlo pri tolmačenju izraza »izvajanje« § 35. in nasl. ter § 136. in 146. obrtnega zakona glede obsega pridobljenih obrtnih pravic.

Na podlagi gornjih zaključkov bo skušal mestni gradbeni urad izvajati določila § 41. in 42. obrtnega zakona v zvezi s § 88. gradb. zakona.

Pozneje se bo vršila še ena anketa s širšim krogom interesentov. Vsi zainteresirani pa napeto pričakujejo, kakšno stališče bo zavzela kr. banska uprava odnosno prizadeto ministrstvo.

Glej Slamič nas, prišli smo spet na pivo in na sladoled in še na kaj, kar nudiš ti poceni nam za vroče dni!

□ Povabljenim umetnikom, ki so se prijavili k udeležbi razstave »Madone slov. slikarjev« o priliki jesenskega vselejma, javljamo, da morajo biti dela najkasneje do 25. avgusta t. l. na vselejmu (paviljon N). — Uprava vselejma v Ljubljani.

□ Javno stenografično tekmovanje priredi ob sklepu šolskega leta Christofrov zavod v svojih šolskih prostorih na Domobranski cesti št. 15 prihodnji petek, dne 21. t. m. ob 9 dopoldne. K tekmi se vrnijo vabijo stari gojencev ter vsi, ki se zanimajo za stenografijo. Vstop prost.

□ Člani »Podpornega društva železn. uslužbencev in upokojencev v Ljubljani« se vabijo na članski sestanek, ki bo v soboto 22. julija ob 3 popoldne v dvorani restavracije »pri Levu« v Ljubljani. Gospodstva cesta.

□ Nagrada 2000 Din. Včeraj okoli 11 dopoldne je šel neki gospod peš iz Šiške do pivovarne Union, kjer je vstopil na tramvaj in se odpravil do pošte, odkoder je napravil še nekaj korakov peš po Šelenburgovi ulici do bufeta »Rio«. Sele v bufetu je opazil, da mu je med tem časom izginila iz žepa zapečatena kuverta, v kateri je imel v bankovcih znesek za 10.000 Din. Gospod ne ve, ali je denar izgubil, ali pa mu ga je kdo ukradel iz žepa. Obključja pa morebitnemu poštenemu najditelju nagrado 2000 Din, ako mu denar vrne.

□ Nesreča na Vodnikovih cestih. Policiji je ovađen gostilničar S. S. z Gorenjske, ker je po neopredelnosti v ponedeljek malo predpoldne na Vodnikovih cestih podrl z enovprežnim vozom trgovko Angelo Dolničarjevo, ki se je peljala s kolesom. Voz je podrl Dolničarjevo na tla in le sreča je hotela, da se je ujela za voz ter tako dobila le manjše poškodbe na rokah in telesu. Pač pa ji je voz strli kolo in ji poškodoval obleko in čevlje, tako da trpi Dolničarjeva blizu 500 Din škode. Zanimivo je, da je hotel voznik po nesreči pobežniti z vozom in ga je moral stražnik ujeti s kolesom.

□ Logaritmi pred policijo. Hud spor med tremi akademiki zaradi logaritmov je morala rešiti te dni ljubljanska policija. Logaritmi so za matematika, zlasti pa za tehnika to, kar je plug za kmeta. Zato je seveda neki tehnik pred tremi leti bridko obžaloval, ko so mu naenkrat izginili njegovi logaritmi osebne in temeljite, drage izdaje. Iste logaritme pa je te dni našel pri dveh svojih mlajših tovarših ter zahteval od njiju, naj mu jih vrne. Spor se je obravnaval na policiji, ki je seveda vrnila logaritme prvotnemu lastniku. Mlajša tehnika pa sta bila tedaj, ko so bili logaritmi ukradeni, še na gimnaziji, kjer pa imajo mnogo manjše logaritme in jih torej nista mogla ukrasti. Pač pa sta jih najbrž kupila ali dobila od kakšnega četrtega akademika. Policija sedaj poizveduje, kdo bi bil tisti, ki je te logaritme ukradel.

□ Tatvine v Ljubljani. Na Kavškovi cesti 18 je bilo ukradeno kuharici Tilki Bečevci 150 Din denarja, Frančiški Smrekarjevi pa zlat obsek in 20 Din. Skupna škoda znaša 470 Din. — Iz stanovanja Nives Novy na Starem trgu 11 je izginila črna usnjata torbica z 10 silingi in nekaj dinarji gotovine ter nekaj srebrnine v skupni vrednosti 700 Din. — Iz veže banovinske hranilnice je neznan tat izmaknil 1800 Din vredno kolo, last Ivana Medveda, soboslikarja iz Tacna. Kolo je bilo znamke Eska. — Iz nezaklenjene dvravnice v Podjurski ulici je nekdo odpeljal ponoči Silvestru Zalarju 1200 Din vredno kolo, znamke »Tribuna«. Tatvine koles torej nočejo ponehati kljub evidenčnim tablicam.

□ Specialno izbirno modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

□ Restavracija »Pri Mraku«, Rimska cesta 4 se priporoča cenjenemu občinstvu. Vsak dan sveži zajtrki, vedno sveže pivo, dobra vina, lepi prostori, hladen vrt. Topla in mrzla kuhinja.

□ Sportne srajce za gospode v najnovjših fazonah, od priprave do najfinišne kvalitete pri F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

□ Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

Krka

Tudi pri nas se polagoma začenja prava juljska vročina. Zato postajajo naše ceste vedno bolj polne izletnikov, ki hite v našo hladno Krko, da se pošteno okopijejo. V nedeljo je pripeljal trnovski župnik in pisatelj g. F. S. Finžgar svoje pevec — 27 po številu — na izlet na Krko. Do Stične so se pripeljali s turist. vlakom, tu pa so imeli ob 9 dop. svojo sv. mašo (maševal je g. župnik sam), med katero so prav lepo peli. Ker smo na Krki sedaj brez organista, so peli tudi med sv. mašo ob 10. dop. Prav lepo so se izkazali tudi s tem, ker so zapeli na pokopališču nagrobno, ker smo imeli prav ob tem času pogreb. — Po kosilu so se utaborili nad znano krško jamo nad izvirom Krke, popoldne so si pa ogledali še Jurčičev dom na Muhlavi, pred katerim je moški zbor zapel pesmi »Slovenec sem« in »Triglave«. Na Muhlavo so dospeli istočasno z izletniki krožnega izleta društva »Krke« iz Ljubljane. Veselo razpokoženje in pa veliko pevsko vnetje je hotela malo ohladiti popoldne ob 6 huda ploha, drugih nergod pa niso imeli.

Muljava

Naša cerkev je znamenita po velikem oltarju in slikah v presbiteriju in ladji. Lahko smo nanjo ponosni in obenem moramo biti hvaležni ustanoviteljem te cerkve, belim menihom v Stični. Oni so jo sezidali, v velikem oltarju priča grb stiškega samostana, O, da bi bil tudi sedanjí rod tako hvaležen dobri patrni, kot so bili gotovo naši predniki njim! Ni čuda, da je muljavska cerkev zelo obiskana. Na binkošti ponedeljek je tu opravila svojo pobožnost dekliška Marijina družba s Smartnega pri Litiji. Za cerkev so darovala dekleta 160 Din. Bog plačal! Dne 16. julija je društvo »Krka« priredilo okrožni izlet na Dolenjsko in ob tej priliki so si izletniki ogledali cerkve.

Naše dijaštvo

Tovarišem bogoslovcem naznanjam, da bo v petek 21. julija ob pol osmih v Mengšu sv. maša zadušnica za + tov. Janka Pirnata. Kdor more, naj se je udeleži. — N. Kunstelj.

V Cerkljah razsaja tifus

Kranj, 1. julija.

V Kranju je bil danes tržni dan kakor ponavadi vsak ponedeljek. Ves glavni trg od Kocbeka do Kurlana je bil poln raznovrstnega blaga, predvsem pa zelenjave in sadja. Vznemirjenje tako med prodajalkami kakor med kupujočimi ženskami pa je nastalo, ko se je razpusila po trgu novica, da je oblast prepovedala prodajati branjevkam iz Cerkelj njihovo pripeljano blago, to pa iz razloga, ker v raznih vaseh občine Cerklje razsaja tifus. Tako je bilo branjevkam ustavljeno prodajanje blaga do opoldne, ko je župan g. Pirce po razgovoru z g. dr. Globočnikom interveniral, da so smeje branjevke prodajati piščance, zelenjavo in podobno, le mleka in surovega masla ne. To dovoljenje je trajalo izjemoma za danes, da niso branjevke imele prevelike škode.

O tifusu v Cerkljah smo zvedeli sledeče: Tifus se je v Cerkljah pričel že približno pred petimi tedni. Ljudstvo pa je to nalezljivo bolezen iz neznanega vzroka skrivalo. Govorilo se je, da je to »ta nova bolezen«. Prvi slučaj tifusa je bil v Cerkljah v spodnjem delu vasi. Bolezen pa se je raznesla še naokrog v sosednje

vasi in je danes uradno ugotovljeno že 15 slučajev tifusa, to število je pa morda še prenizko. Ker pa bolezen le ni ponehala, je prišlo tako daleč, da je v sredo prispel v Cerklje iz Ljubljane primarij z dvema zdravnikoma, ki je odredil, da so vse bolnike po vaseh pobrali, naložili na avtomobil ter odpeljali v Ljubljansko bolnišnico. Po vasi so nalepljeni lepaki, kako naj se ljudstvo ravna, da se kužna bolezen ne bo širila naprej. Govori se celo, da bodo Cerklje za nekaj časa za zunanji svet zaprte ter odrezane od sveta.

Zdravniški krogi pripisujejo vzrok nastanku tifusa nehijski vodi. Treba je namreč vedeti in poudariti, da v Cerkljah dobre, čiste in zdrave vode nimajo. Vodovoda ni, pa tudi ne kakega pripravnega čistega studena. Poleg vodnjakov porabljajo ljudje vodo iz po sredi vasi tekočega potoka Reke, v katerem se sredi pere se napaja živina in je sploh voda onesnažena iz raznih vzrokov, saj so nedavno celo našli v vodi crnkene prasičke. Razumljivo je, da taka voda ni ne za kuhanje ne za pitje. Sploh je bilo čudno, da kaka kužna bolezen v Cerkljah že prej ni izbruhnila. Nekaj vodnjakov je sedaj zapečatenih.

zadeva vse župnije, slediti in deloma krstitelj odgovarjati. V II. delu je krstna obnova v obliki zborne molitve in petja in razlage duhovnikov, s pomočjo katere bo mogoče vernike najprej seznaniti z globokomnimi krstnimi obredi in gojiti krstno zavest. Krstna obnova bo dobrodošla sprememba pri popoldanski službi božji. Knjižica je primerna otrokom kakor odraslim. Cena izvodov Din 2,25, pri naročilu 100 izvodov 10% popusta. — V isti zbirki je izšla obnova v III. izd. »Sveta maša šolske mladine« s kratko razlago sv. maše. Cena Din 2, pri 100 izvodih 10% popusta. »Sveta maša prvoobhajancev«, pri naročilu 100 izv. po znižani ceni po Din 0,50. — Pri podpisnem se lahko naroči tudi umetniška peterobarna podobica o sv. maši s kratkim pojasnilom: Sv. maša delo presv. Trojice. Cena Din 0,50. — Kdor želi katero izmed navedenih izdaj na ogled, naj pošlje v znakah znesek in 0,50 za poštino. — Župnijski urad Sv. Urban pri Ptujju.

— Gospodinj in gospodarje opozarjamo na I. Majdičovo knjigo: Nasveti za hišo in dom. Brez te izvršne knjige naj ne bo nobena slovenska hiša. V njej najde vse nasvete in navodila, ki jih rabijo pri gospodinjstvu, oziroma gospodarstvu v vsakem letnem času. Tako se bavi z gospodinjstvom v hiši, z gospodarstvom na polju, z vinogradništvom, živinorejo, čebelarstvom itd. Nudi veliko receptov za dobra jedila in razpravlja o domačem zdravljenu in negi telesa. Cena vezanemu izvodu Din 30, broš. Din 20. Dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Še ena obsodba po zakonu o nelojalni konkurenci

POPRAVEK

V Vašem cenj. dnevniku od 2. VII. in od 9. VII. t. l. so objavljene razsodbe proti dvema lastnikoma avtomobilnih delavnic, ki sta bila obsodjena po zakonu o nelojalni konkurenci zaradi prodajanja cenejših tujih vrst olja za avtomobile pod označilom »Gargoyle Mobiloil«, odnosno pod takšnimi označili, da so kupci lahko verjeli, da so v resnici dobivali originalni »Gargoyle Mobiloil«.

S tem se posebej konstatiramo, da v teh primerih ne gre za trgovce, temveč za lastnike avtomobilnih delavnic, ki se drugače še ukvarjajo s prodajanjem olja za avtomobile, kar je sicer razvidno tudi iz navedenih razsodb.

VACUUM OIL COMPANY D. D.

Metlika

Podzemeljska dekleta na Smuku. V nedeljo, 16. julija se jih je naložilo kar več kot pol-društvo na vozove, vse v mlajših in zastavicah in še peš so hitele nekatere, da jih je bilo na Smuku kar poln grič. Imele so prav lepo slovesnost, nekaj božjega, nekaj pa tudi za zabavo in smeh. Veselo so drdrali vozovi domov, še bolj veselo so pele dekleta.

Jubilejno romanje. Ko bi kdo denarja dal, ali pa ko bi bil vlak zastojni! Tako pa je težko. Saj niti za sol ni ne za petrolej. Trda je za groš! Prodani ni kaj, zaslužiti ni kje. Zato bo seveda vdeležba na jubilejni svečanosti znatno manjša, vendar pa se bo vzdignilo še precej ljudi na to pot. Metliška župnija jih bo poslala vsaj kakih 50.

Živa priča Slomškove osebnosti

Ko sem se zadnjič zglasil v št. Andražu, od koder je Slomšek prenesel škofijsko stolico v naš Maribor, so me opozorili na 94letnega moža, ki bi mi mogel kaj več povedati o Slomšku. Odpravil sem se torej takoj proti žel. postaji v pol ure od

ji povem, kakaj prihajam, odhiti uslužno na podstresje klicat starega moža. Kmalu stoji pred menoj dobrodušen, ob palico se opirajoč starček Sebastian Gernig z nasiljeno čepico na glavi. Prijazno ga pozdravim in se mu predstavim. Starček je ob imenu Slomšek takoj oživel in se zamislil. Pri svojih letih je še začuda čil, le njegov nerazločni govor mi je mestoma pomagala tolmačiti njegova skrbna petdesetletna žena, s katero živita očitno v najlepši zakonski složnosti. Svoječasno je bil znan po svoji živinozdravniški veščini, zdaj pa uživa svoj zasluženi kot na Pufferjevini.

Slomška se še živo spominja kot redoljubnega škofa, ki ga je tudi birmal kot malega dečka. Spominja se, da je večkrat prihajal v solo, ki je bila tedaj še v starem poslopju, v katerem se nahaja sedaj gostilna, odkar so sezidali novo. Tudi šol. nadzornika Stepichniga, poznejšega Slomškovega naslednika, debelušnega učitelja Schultzeja, Zimmermanna in stol. dekana Albrechta Kasparja se je spominjal. Ko sem mu dopovedal, da se vrši za Slomška beatifikacijski proces, se je zadovoljno nasmehljajal in pripovedoval, kako redoljuben je bil Slomšek, kako marljiv in priazen. Pa tudi njegove strogosti se je spomnil in nekaterih njegovih pridig, v katerih je Slomšek opominjal vernike k čednosti, nemu in bogoljubnemu življenju, da se je celo pri nekaterih slabih in lahkoživih ljudeh zasovražil. Pristavil pa je takoj, da iz tistih, ki so mu nagajali, ni bilo pozneje nič prida in da niso igrali nobene vloge v življenju. Predvsem pa ni mogel dovolj naglasiti svoje najglavnejše značilnosti: Bil je redoljuben človek (ein ordentlicher Mensch). Ta lastnost pa je za Slomška tudi res vseskozi značilna in častna, saj se je z njo daleč odlikoval nad svojimi sovratniki. Zahvalil sem se mu za njegovo prijaznost in pozornost, njegovo ženo pa sem naprosil za zgornjo sliko, ki mi jo je rada posodila. Potem pa sem se vrnil vzdolž lepe lavantinske doline, od katere ima mariborska škofija še danes »izposojeno ime«. Tako mi je hudomušno pripomnil moj zgornji zaslišanec, ki je s svojo visoko starostjo za desetletje preživel vse svoje vrstnike, kakor so mi povedali.

E. B.

daljeno vas Jackling k Pufferjevini in vprašal po njem. Močna kmečka žena — pozneje sem doznal, da je soproga zaželjenega starčka, ki se je poletno oženil — me sprva malo začudeno pogleda, ko pa

Sporti

MOTOCIKLISTIČNA DIRKA NA LJUBELJ

Dne 6. avgusta se bo vršila III. mednarodna motociklistična dirka na Ljubelj. Kljub vsem težkotam se je MK Ilirija odločila prirediti to dirko ter je že končala vsa obširna predelava za to velopomembno dirko, ki bo gotovo letos edina večja motociklistična prireditev Jugoslavije.

Ljubeljska cesta šteje med najtežje gorske prelaze v Evropi, kajti vzpon znaša do 33%, kar pomeni gotovo velik napor za vozače, ki morajo razpolagati tudi z dobrimi in zanesljivimi stroji, če hočejo doseči uspehe. V zvezi s to dirko je razpisala Motozveza kraljevine Jugoslavije tudi »Državno gorsko prvenstvo za leto 1933«, zaradi česar je pričakovati številne udeležbe naših motociklistov iz vse Jugoslavije. Za prireditelje se tudi zelo zanimajo inozemski vozači, posebno Avstrijci, ki so se doslej prijavili vsako leto v velikem številu ter tudi vedno odnesli več nagrad.

Obiskovalcem se nudi razen dobrega sporta tudi izreden turističen užitek, saj je postal izlet na Ljubelj jako priljubljen tudi pri širšem občinstvu. Železniške zveze so letos izredno ugodno, posebno z nedeljskim izletniškim vlakom, ki ima direktno zvezo s Trzinom, odkoder se v dobri uri dosepe na dirkalno progo. Sicer bo pa tudi letos preskrbljeno za hitre avtobusne zveze med Trzinom in Sv. Anjo, kar bo gotovo privabilo mnogoštevilne sportnike in izletnike k obisku dirke. Za okrepčilo bo preskrbljeno pri Sv. Anji, kakor tudi na cilju vrh prelaza tik ob državni meji, kjer se nahaja stalno oskrbovan bufet.

Vsa pojasnila glede dirke in izletniških zvez daje tajništvo MK Ilirije, Ljubljana, Miklošičeva 15.

★

Olimpijci se poslavljajo od tega sveta. Poročnik Calnan, ki je ob priliki olimpijade v Los Angelesu zaprisegel sportnike, se je z zračno ladjo »Acron« smrtno ponesrečil. Tudi zmagovalac v teku čez zapreke na 110 m, Saling, je prišel ob življenje pri neki avtomobilski nezgodi.

Znanega avstrijskega atleta, Dunajčana Rinnerja, so povabili v Stockholm, da bi ta mesec tam startal.

Tudi Holandski tečejo 100 m v 10,4 sek. Holandski sprinter Berger je pri nekem sportni prireditvi v Haagu pretekel 100 m v 10,4 sek. Berger je s to zmago postavil nov rekord svoje domovine.

Damski lahkotletski miting se je vršil v prvi polovici julija v Budimpešti med madžarsko in romunsko reprezentanco, v katerem so Madžarke premagale Romunko z 48:42 točkam. V posameznih disciplinah so bili doseženi naslednji rezultati: 100 m Petrovici (R.) 13 sek.; skok v višino z zaletom Vertessi in Csak (obe M.) 1,45 m; kroglja Szölösi (M.) 11,12 m; 10 m zapreke Petrovici (R.) 12,7 sek.; disk Nadanyi (M.) 34,84 m; 60 m Molnar (M.)

Iz Vranskega kota

Smrt je včeraj jutraj pokosila ugledno in splošno spoštovano škrabar Marijo, bivšo posestnico v Prapretah. Dosegla je visoko starost 74 let. Vzgojila je vse svoje otroke v strogo krščanskem duhu. Pred letom je s svojim možem izročila posestvo svojemu mlajšemu sinu, a se še ni utegnila odpočiti od trudopolnega dela, ko je že prišla huda bolezen in jo položila v grob. Naj počiva v miru! Preostalih naše sožalje!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 19. jul.: 12.15 Plošče 12.45 Poročila, 13.00 Cas, plošče, borza, 18.00 Otroška ura: Zmajeva svatba (M. Zeljeznova-Rokal), 18.30 Plošče in solistični instrumentalni vložki, 19.30 Literarna ura: Oblikovne posebnosti v novejši književnosti (prof. Fr. Vošnjak), 20.00 Samospevi gđe. Milene Trost in g. Franko Otokarja, 21.00 Flauta solo, zvaja g. Campa Viktor, 21.45 Cas, poročila, 22.00 Plošče.

Četrtek, 20. jul.: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče, borza 18.30 Solistične instrumentalne partije, 19.00 v poklicni posvetovalnici, trogovor 19.30 Plošče 20.00 Slike iz narave (Joža Herfort) 20.30 Orgelski koncert g. Sterbenca, vmes samospevi gđe. Megle — 21.15 Ljubljanski šramek kvartet 22.00 Plošče.

Drugi programi

Četrtek, 20. julija.

Belgrad: 20.00 Prenos iz Ljubljane — Zagreb: 20.00 Prenos iz Ljubljane — Barcelona: 21.00 Orkestralna glasba — Dunaj: 20.25 Turandot, opera, Puccini — Beromünster: 20.30 Dueti iz oper — Budimpešta: 22.00 Koncert opernega orkestra — Langenberg: 22.35 Koncert simfoničnega orkestra — London: 21.00 Orkestralni koncert — Milan: 20.40 Turandot, opera, Puccini — München: 20.05 Leteči Holandec, opera, Wagner — Praga: 19.10 Zborovni koncert 20.15 Koncert — Varšava: 20.00 Orkestralna glasba.

8 sek.; skok v daljavo z zaletom Petrovici (R.) 5,25 m; kopje Bock (R.) 33,4 m; stafeta štirikrat ste metrov: 1. Madžarska 52,9 (rekord), 2. Romunija 53,2 (rekord).

Francija in Nemčija sta se pomerili ta mesec v plavanju, kjer so nepričakovano zmagali Francozi v razmerju 2:0. V stafeti štirikrat dvesto metrov je zmagala Francija v novem rekordnem času 9:44,8. Nemčija je dosegla čas 9:52,4. Tudi v waterpolu so zmagali Francozi s 5:4 (3:2).

Občni zbor Slomškove družbe

Letni občni zbor Slomškove družbe bo letos dne 29. julija v unionski beli dvorani v Ljubljani. V glavnem je sedaj zamišljen nastopni dnevni red: ob 8 sv. maša v frančiškanski cerkvi; ob 9 občni zbor združen s dvema predavanjema; popoldne ogled Narodne galerije, zvečer prisostvovanje akademiji v veliki unionski dvorani. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali, zato prosimo člane in članice, da radi večje udeležbe opozore drug drugega na ta občni zbor. — Odbor.

— Živčno in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtneja mozga. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Avto v plamenih

Jesenice 18. julija

V ponedeljek zvečer ob sedmih, malo potem ko je odvozil potniški vlak proti Ljubljani, se je v znani soteski med vasio Potoki in Korosko Belo, kjer vozi železniška proga tik ob državni cesti, vžgal avtomobil tvrdke Kern iz Ljubljane, s katerim sta se vozila trgovski potnik omenjene tvrdke in pa njegov sofer. Avto je pripeljal iz smeri Ljubljana ter je bil namenjen na Jesenice. Iz neznanega vzroka je naenkrat počila bencinska cev in avto so hipoma zajeli plameni. Oba, potnik in sofer sta si komaj rešila golo življenje, da sofer ima celo lažje opekline. Avto je popolnoma zgorel, poleg tega pa tudi dve kolekciji raznih blagovnih vzorcev, plašč, odeje in drugi predmeti, ki so se nahajali v avtu. Avto je gorel zelo ura in nenavaden prizor je privabil obilo radovednežev, ki pa so vsi sočustvovali s prizadetima. Na cesti v soteski je bilo ob osmih videti le še kup razvalin.

Tragična smrt

Jesenice, 18. julija.

V nedeljo popoldne je šla 20 letna gđ. Vera Pečarjeva s Koroske Bele na izprehod proti Zirovnici, naenkrat je omahnila in se onesvestila. Pripeljali so jo domov, zdravniki pa so jo poselali v Ljubljansko bolnišnico, kjer pa ji tudi niso mogli pomagati. Odpeljala se je nazaj v svojo rodno vasa, a jo ni več videla živa, ker je malo prej izdihnila. V ustih se ji je baje naprnela kakšni abces iz katerega je nastalo zastrupljenje krvi. Pokojna je bila zelo priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Naj počiva v miru! Naše iskreno sožalje svojcem.

Avstrijci študirajo naše prometne prilike

Belgrad, 18. jul. I. Snoci so prispeli v Belgrad z Dunaja člani društva za proučevanje prometnih razmer. Gostom so prirediteli na postaji priručen sprejem. V teku današnjega dne so si dunajski gostje ogledali mesto, obiskali belgrajsko občino, kjer so se zanimali za komunalne zadeve naše prestolice. Nadalje so obiskali tudi trgovski muzej in prometno ministrstvo, kjer je imel krajše predavanje o jugoslovanskih prometnih prilikah načelnik komercialnega oddelka dr. Marković. Dunajčani so si nato ogledali še Dedinje, Zemun in pančevski most ter so popoldne obiskali avstrijsko poslanstvo, kjer jim je avstrijski poslanik dr. Plönnies priredil lep sprejem. Zvečer so z ladjo nadaljevali potovanje do Prahovega, od koder so odpotovali v Sarajevo. Iz Sarajeva odpotujejo v Dalmacijo in nato še v Slovenijo.

Koledar

Sreda, 19. julija: Vincencij Pavlanski, spoznavalec; Avrea (Zlata).

Novi grobovi

† Marjeta Povše. Preselila se je v večnost v starosti 72 let gospa Marjeta Povše, vdova po učitelju, ki je blizu 30 let vzgajal mladino v Oslinici ob Kolpi. Sama dobra pevka je nešteto krat sedela v krogu svojih otrok pevcev, ki so znani v Ljubljani, in uživala pesem. Blag ji spomin! Ostalim iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla gđca Andreja Senekovič, abiturientka drž. učiteljske šole, hčerka pokojnega dvornega svetnika g. Senekoviča. Požreb bo v sredo ob 5 popoldne. Naj ji sveti večna (uč.) žalujočim iskreno sožalje!

FOTOAPARATE

metovnih tordk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo t. l. d. t. d. ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

Ostale vesti

— Prva državna higijska razstava v Belgadu — od 19. avgusta do 20. septembra — se bo vršila pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra.

— Za skrbne roditelje in vzgojitelje. Ljubljanski radio predvaja v četrtek, 20. julija ob 19 polurni prizor iz poklicne posvetovalnice, kjer bo na praktičen način pokazano, kako se naj pomaga mladini, da najde pravilno pot v bodočnost. Nastopijo učitelji Vranc, Voltmajer in Pavšič, člani Pedagoške centrale iz Maribora. Opozarjamo starše in vzgojitelje na to aktualno točko četrtekevega sporeda.

— Nova markirana pot. Da se izpolni želja mnogih turistov in ljubiteljev narave, je izvedlo Slov. planinsko društvo novo markacijo od Krekove koče na Ratitovcu do Malnarjeve koče, deloma po grebenih z razgledom in dalje prav ob državni meji do Malnarjeve koče pod Črno prstjo. Vsa tura traja 6 do 7 ur.

— Litjsko okrajno učiteljsko društvo opozarja svoje člane na združeno-gospodarski tečaj za učiteljstvo, ki se bo vršil od 24. t. m. dalje v Ljubljani. Člani JUU, ki žele biti sprejeti v tečaj, naj to javijo predsedniku g. Zupančiču, ki jim bo na željo preskrbel tudi cenejšo prehrano in tudi ev. stanovanje.

PREHODNA DOBA DEKLIC JE MED 12. IN 17. LETOM.

to je doba, ko mora imeti vsaka deklica močno in zdravo kri, močne in zdrave živce in izvršten apetit. Dajte ji »ENERGIN« za okrepitev krvi, živcev in apetita.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah, pol litra 35 Din

— Konec sveta čakajo. V vasi Kula v Vojvodini živi Gjuro Jerkov, bogat kmet, ki se posebno bavi s avinjerjo. Te dni mu je svinja skotila prase, ki je imelo dve glavi in osem nog. Ko se je to po vasi razvedelo, so začeli k njemu prihajati ljudje in so se križali pred čudno prikaznijo. Bili so si eodni v tem, da je to znamenje, poslano od Boga, ki hoče s tem opozoriti ljudi na to, da bo kmalu konec sveta. Zahtevali so od Jerkova, naj prase zakolje. Jerko pa ni tako praznoveren kakor njegovi sovaščani in je poklical živinozdravnika, ki je bil mnenja, da je najbolje, če se prase pošlje v muzej. Ko so kmetje to slišali, so dvignili tak halo, da je živinozdravnik nazadnje prase zaklal.

— Pregled slik v djakovski katedrali. Te dni je komisija strokovnjakov ogledala slike v djakovski katedrali, kjer je nedavno divjal požar. Strokovnjaki so ugotovili, da je večina slik rešena. Slike bo treba očistiti, nakar bodo spet take, kakor so bile prej.

— Sedem vagonov rib so ujeli. Po velikih neuspelih v začetku sezone, ki jih je povzročilo neugodno vreme, so komički ribiči vendarle v zadnjem času ujeli vsega akupaj za 7 vagonov rib, večinoma sardel. Ribe so sedaj nasolili, nakar jih bodo poslali v Grčijo.

— Žrtve Save pri Zagrebu. V zadnjih dveh dneh je Sava pri Zagrebu zahtevala kar tri žrtve. Utonili so 18letni natakari Alfrid Gjirinač, 63letni delavec Anton Kranjec in 18letni trgovski sotrudenik Bollek. Trupla prvih so že našli.

— Prijeti tihotapci saharina. Zagrebška policija je prišla večje število tihotapcev saharina, ki so ravno pritihtopili v Zagreb večjo množino te sladke reči in še druge monopoleke robe.

— Boj orožnikov s pobežnimi roparji. Pred kratkim so iz zaporov okrožnega sodišča v Požarevacu pobeželi štirje nevarni razbojniki in sicer Josip Širma, Aleksander Blagojevič, Dobroslav Janković in Peter Marinković. Oblasti so takoj organizirale za pobežnimi roparji pogrom in 13. t. m. ob 11 ponoči je orožniška straža naletela na roparje, ki so jo sprejeli s strelji iz revolverjev. Nato so se roparji skrili v vasi Poljani, kjer so jim nekateri kmetje nosili hrano. Orožniki so obkolili vas, vendar niso zlikovcev več našli, ker so bili ti pravčasno obveščeni o nevarnosti in so pobežili vsak na svojo stran. Marinkovića so orožniki kmalu aretirali v neki šumi. Naslednji dan je prišel k logarju v Kovinu neki človek s puško na rami in ga naprosil, naj ga prepelje čez Donavo. Logarju se je moč zdel sumljiv in je takoj, ko ga je prepeljal čez, obvestil orožnike. Dvajset orožnikov in policistov se je podalo na lov za Širmanom, kajti nihče drugi kakor on je bil sumljiv vzdolž Donave. Prvi je šel orožnik Lozović. Naenkrat je počil nekje spredaj strel in Lozović se je zgrudil, zadet v trebuh. Njegovi tovariši so opazili na robu gozda Širmana, ki se je pripravljval za drugi strel. Vendar ga je neki orožnik prehitel, ustrelil proti njemu in ga zadel v prsa. Kljub rani je Širman začel bežati proti Donavi, skočil vanjo in začel plavati proti nasprotnemu bregu. Orožniki so streljali za njim in ga ubili. Nato so ga potegnili iz Donave. Stanje ranjenega orožnika Lozovića je zelo nevarno.

— Gđ. duhovnike in vse prijatelje liturgije opozarjamo, da je izšla v zbirki »Besedila za ljudsko liturgijo« št. 3: »Krst in krstna obnova«; knjižica naj bi bila vsakemu krščencu spomin na največji dan v njegovem življenju; zato ima posebno stran, kamor se lahko vpišejo krstni podatki. V I. delu vsebuje knjižica krstno liturgijo v skladu s prevodom Rim. obrednika s kratko razlago krstnih obredov, ki so prirejeni tako, da morejo verniki pri delitvi sv. krsta, ki bi naj postal

Ko so gospodične nosljale in moški žrli tobak

Zgodovina tobaka je silno zapletena. Z njo se je bavilo že silno mnogo zgodovinarjev, ker je s to zgodovino združena tudi zgodovina raznih običajev, ki priča tudi o kulturi posameznih narodov. Pri severnih ameriških narodih, tako pri Actekih, kakor pri narodu Maja, so tobak žrtvovali bogovom in jih častili z njegovim dimom. Splošno sodijo, da izvira beseda tobak iz označbe pokrajine v Mehiki »Tabasco«, kjer je ta rastlina že v najstarejših časih uspevala. Odtod so Španci vzeli ime za tobak.

V začetku si tobak v Evropi ni mogel odpreti poti. Tako so Rodriga de Jereza, ki se je vrnil v Španijo in kadil tobak, proglasili za hudičevega zaveznika in obsedenca. Ko je domače ljudstvo videlo, kako se Rodriga kadi iz ust in nosa, je hitelo k domačemu župniku. Bilo je to v času inkvizicije, in Jerez je bil aretiran. Izpustili so ga šele, ko se je kadilska strast razširila po vsej državi. Jean Nicot je bil prvi Francoz, ki se je kot poslanik na Portugalskem seznanil z rastlino, ki ji je sam pripisoval zdravilno moč. Rabil jo je proti abscesom. K njemu se je začelo pravo romanje bolnikov. Šele v 19. stoletju so odkrili, da vsebuje tobak strup, ki so ga nazvali po Nicotu nikotin. Kadilci so se v Evropi pojavili najprej v pristaniških mestih. Saj je ta rastlina prispela iz kolonij. Kajenja so se kaj hitro nalezli Angleži. Takrat so kadili samo iz pipe in navada je celo bila, da je več kadilcev kadilo iz ene. Vsekakor je uspelo tobaku, da se je hitreje razširil, kakor na primer krompir. Za obubožano Virginijo je postalo kajenje prava sreča.

Neki frančiškan je v Aachenu l. 1587 zapisal zanimive besede o tobaku in Špancih, ki so ga

tjakaj prinesli. »Špansko ljudstvo vpeljuje grde navade in posebno mehkuznost izkazujejo na nov način, in sicer s tem, da pihajo iz ust tobak. Španski vojaki ponosno korakajo okoli in žrejo ogenj z dimom vred in neumno ljudstvo jih občuduje.«

Za časa 30 letne vojne je bilo kajenje že silno razširjeno, tako da je od 10 vojakov bilo vsaj 9 kadilcev. Neki zgodovinar pripoveduje, da tobak nekateri »žrejo«, drugi zopet nosljajo; čudno, da si ga ne vtikajo v ušesa. V začetku se zdravniki niso izražali o škodljivosti ali koristi tobaka. Boj proti njemu so začele vlade, oziroma cerkve. Koncil v Mehiki je l. 1580 prepovedal kajenje pred sveto mašo duhovnikom kakor tudi laikom. Papež Urban VII. je prepovedal kajenje duhovnikom celo pod izobčenjem; zgražal se je, da se najdejo duhovniki, ki nosljajo in mažejo s tobakom cerkevna oblačila in kvarijo ozračje cerkve.

Vlade so pričele prepovedovati kajenje iz varnostnih ozir, da bi preprečile požare. Posebno v Rusiji je bila prepoved silno stroga. Kdor je na prepovedanem kraju ali ob prepovedanem času kadil, je dobil batine. Značilno je, da je bilo na Francoskem najprej silno v modi nosljanje. Nosljanje so smatrali za najbolj spodobno in elegantno. O neki princezinji na francoskem dvoru pripovedujejo, da je ozmerjala dvorne dame s temi-le besedami: »Sramota za ženske, da si mažejo nos in vtikajo prste v moške tobačnice. Kar pljuvati moram, tako se mi gabi njihova umazanost.« Prav tako so smatrali na Angleškem in v drugih državah nosljanje za bolj elegantno kakor kajenje. Za nosljanjem je prišla cigara, ki ga je izpodrinila. Cigaro je končno izpodrinila cigareta, za katero izdajo ljudje milijarde denarja.

V Londonu so pričeli organizirati nastope v narodnih nošah. Letošnja prireditev je mednarodnega značaja. Na sliki prizor s prireditve.

Subotica predlaga

Svedska akademija znanosti je pozvala vse univerze in akademije k udeležbi pri volitvah letošnjega Nobelovega odlikovanca za mirovne zasluge. Pravna fakulteta v Subotici je predlagala v odgovor za kandidata avstrijskega soc. dem. poslanca, tajnika Zveze železničarjev Bertholda Königa. Ta mož je svoječasno odklonil podkupnino v znesku 150 tisoč šilingov, s katero mu je hotel ravnatelj avstrijskih železnic zavezati jezik pri razpravi o vtihoapljenem orožju v Hirtenburgu. König bi se lahko zanesel na molčečnost oblasti in sprejel denar. A namesto tega je naznanil zadevo predsedniku Zveze železničarjev in tako je zvedela javnost o zadevi. Zdaj se je spomnila fakulteta v Subotici nanj in ga predlaga za mirovno nagrado, kajti v trenotku ostre mednarodne napetosti ni pokazal nikake osebne ali nacionalne sebičnosti. Branil je samo svetovni mir in prijateljstvo med posameznimi državami.

Kamor misijonarji ne smejo

Tibet, Nepal, Sikkim in Bontan so še danes zaprti misijonarjem, kar pomeni, da so še milijoni duš, ki so zaprte evangeliju in njegovi odrešilnosti. Za indijske misijonarje je bila znova ta zavest zelo težka posebno ob priliki, ko se je podajala zadnja ekspedicija na Mount Everest, ki je ključ do omenjenih provinc.

V Londonu so prispeli s Ceylona domači skavti, ki nosijo nahrbtnike iz leopardove kože. Na Madžarskem se v kratkem vrši svetovno zborovanje skavtov in udeležila se ga bo tudi ta četa.

Socialni prestolni naslednik

O angleškem prestolnem nasledniku pripovedujejo, da je zelo socialen. Nedavno je dal zgraditi na svojem posestvu nov blok delavskih hiš, v katerem bodo našle primerno stanovanje delavske družine. Angleški prestolonaslednik (prvi na levi) hoče na ta način pobijati stanovanjsko krizo in pomagati delavstvu.

Čast takšnim možem

Prikljupljiv mož je zvezni kancler dr. Engelbert Dollfuss. Zaslovel je nenadoma daleko preko mej svoje domovine. Neustrašenemu krščanskemu značaju, odločnemu in odličnemu državniku vse priznanje. Ker se je kar nenadoma pojavil na političnem poprišču in se poprej njegovo ime pri nas sploh imenovalo ni, žele naši čitatelji — tako smo čuli — kaj več izvedeti o tem izrednem državniku.

Dr. E. Dollfuss se je rodil 4. okt. 1892 v Feixingu pri Manku. (Mank je nižavstovski trg, ki spada pod glavarstvo Melk.) Gimnazijo je absolviral v Hollabrunnu; nato se je lotil pravnega študija na dunajski univerzi. Končno je bil nekaj semestrov slušatelj nacionalne ekonomije v Berlinu.

Med vojno je služil pri nekem tirolskem strelskem polku na fronti — nazadnje kot nadporočnik — 37 mesecev. L. 1919 je vstopil kot tajnik k nižavstr. kmečki zvezi; nato je študiral nekaj časa v Nemčiji zadržištvu. Po vrnitvi je vodil v Avstriji priprave za ustanovitev deželne gospodarske zbornice, bil nje tajnik, podravnatelj, nato pa (1927) ravnatelj. Leta 1930 so ga poklicali v upravno komisijo zveznih železnic; istega leta 11. okt. pa je postal predsednik te komisije. 18. marca 1931 je vstopil v Enderjev kabinet kot minister za kmetijstvo; kot tak je ostal tudi v kabinetu dr. Burescha. Od 18. maja 1932 dalje se udeležuje kot odlični zvezni kancler.

Doma je dr. Dollfuss iz preproste številne kmečke družine. Nazivali so ga kratko: »Unser Engel«. Počitnice je prebil večinoma pri stricu Jožefu v Kirnbergu. Tu pa ni bilo časa za brezdelje, marveč je moral prijeti za to in ono delo.

Zadnji kitajski cesar Puyi, ki ga je strmoglavila revolucija l. 1911, je postal predsednik države Mandžukua. Baje se namerava proglasiti za cesarja.

Tri želje

Brezposelni delavec George Jones v Pittsburgu je napravil vse prihranke, ždel je doma in naposled obupal. Nenadoma se je pri njem zgledal newyorški odvetnik. Sporočil mu je, da je umrl v stari domovini njegov stric ter mu zapustil pol milijona dolarjev. Jones je bil nepopisno presenečen, ker ni ničesar vedel o tragični smrti svojega vrstnika, edinega sina omenjenega strica. Ko se je odvetnik poslovil, je prišel Jones ugibati in naredil tri sklepe: 1. da bo takoj povrnil ves denar, ki ga je bil prejel kot podporo v času brezposelnosti; 2. da bo obiskal grob svojih sorodnikov v Walesu, kjer je bil rojen in 3. da bo takoj obračunal z nekim drugim delavcem, svojim sovražnikom. »Če bom zapustil ta kraj, se več ne bova srečala,« si je mislil in takoj šel na delo. Eno uro pozneje so že odpeljali stražniki bogatega dediča v zapor. Na ro je prejel večtedensko kazeno od sodnika. Radi tega je moral odložit na poznejši čas oba prva hvalevredna sklepa.

Profesor hodi nervozno semtertja v porodnišnici. Njegova žena čaka na otroka. Nenadoma stopi k njemu iz sobe sestra in mu zakliče: »Gospod profesor, otrok je že na svetlu.« — »Izvrstno, vzklikne profesor. »Sporočite to tudi moji ženi.«

Ko je došel iz cerkve, kjer je pri maši stregel, je moral takoj pri raznih hišnih in drugih opravilih pomagati.

»Kaner von uns hätt' sich damals denkt, was aus dem Buam no werd'n wird... Nihče si ni mislil, kaj bo še iz tega fanta... pripoveduje zdaj njegov stric, ki je pač vedel, da so bili v šoli polni hvale o Engelbertu. Pridnost, ljubezen do svojega naroda, nadarjenost in žilavost: vse to ga je dvignilo na tako odlično mesto. Pa tudi kancler se ni nič spremenil; ostal je krščanski značaj zvesto in vestno izpolnjuje svoje verske dolžnosti. Ko so nedavno imeli dunajski možje svoje letno božjepotno romanje v Marijino Celje, se jim je pridružil prav tako, kakor poprej, ko v javnosti še ni imel ne posebnega imena, ne veljavnega mesta. Čast takim možem!

Kaj če ne bo deček?

Nagako je ime japonske cesarice, ki pričakuje v kratkem času veselega dogodka. Cesarica je doslej imela samo hčerke, zato čaka na ta dogodek vsa Japonska s toliko večjim zanimanjem in upa, da dobi v kratkem prestolnega naslednika.

Misijonarjeva požrtvovalnost

Ko je poskušal rešiti življenje potapljačevga se mladeniča, je na otoku Ceylonu utonil belgijski jezuit Mihael Soden. — Skočil je oblečen v morje, da bi pomagal mladeniču, toda oblačila so ga v vrtincu potegnili na dno morja. Šele čez nekaj ur so ga med dvema skalama našli ribiči. Pater Soden je bil profesor na tamošnji gimnaziji sv. Alojzija in je bil specialist v fotografiranju in x-zarkih. Bil je prvi, ki je začel na Ceylonu širiti zanimanje za radio.

Moj krožnik je povsem moker! Pomiri se, to je vendar že juha.

Tridesetletnica revizijskega zakona

Dne 10. junija je preteklo 30 let, odkar je v veljavi zakon o revizijah gospodarskih zadrug, kateri je izpopolnil pred 60 leti izdani zadrugi zakon. Ta jubilej je tem bolj opravičen, ker je šele revizijski zakon zanesel v zadrugi svetlobo globlji smisel za pametno in urejeno poslovanje v zadrugah. Od tedaj naprej počenja nezadržljivi razmah in rast zadrugstva. Seveda se je revizija pri zadrugah izvršila že poprej na zasebno pobudo zadrug in njihovih zvez, vendar ne povsod in tudi ni mogla povesti priti do zadostnega vpliva. Vzokorenje revizijske dolžnosti in opredelitev revizorja dane moči je dalo vsem zadrugam zvezam okvir, v katerem se je moglo razviti praktično izvajanje kontrole in prosih vsega zadrugnega gibanja.

V poročilu o utemeljitvi potrebe tega zakona je med drugim tudi rečeno: »Predlog ima v mislih predvsem gospodarenje, torej materialno stran vodstva zadrug podvrže periodični reviziji. Najvažnejša naloga revizorja je torej dati strokovnjske nasvete zadruginim organom. Revizor ima pokazati zadrugi najbolj primerni pot za doseg njenega namena na podlagi svojih temeljitih izkušenj. Na drugi strani jo ima varovati pred vsako nevarnostjo, v katero se zadruga

podaja z nestrokovnim in nesmotnim gospodarjenjem. V okvir revizorjevih nalog spada, če razširi svoje delo tudi na računsko preiskovanje knjig. Slednjič bo revizor skrbel, da se zadruga ravna po odredbah zakona in pravil, zlasti da ne bi prekoračila meje svoje delavnosti.

V tem obsežnem okviru se je gibalo od tega časa revizorjevo delovanje, upoštevajoč pri tem individualno sposobnost posameznika, čeprav so revizijske zveze s smotnim poukom izobraževale revizorje za posebne naloge. Kakor so potrebe časa po izdani zadrugnega zakona iz l. 1873 šle naprej k prostovoljni, pozneje pa k zakoniti reviziji, tako tudi razvoj razmer v letih od uvedbe prisilne revizije ni zadovoljal in bilo je mnogo odvisno od revizijske zveze, da je revizijsko službo v okviru zakonitih odredb poglabila in času prilagodila.

Ne bilo bi preveč trdit, da leži v primerni in potrebni časa ustrezajoči revizijski službi eden izmed glavnih pogojev za uspeh vsega zadrugnega stremeljenja.

Kakor je bil sedanji revizijski zakon nad vse koristen za razvoj zadrugne organizacije, vendar bi bil v nekaterih stvarih potreben dopolnitve, da bi bolje ustrezal izpremenjenim razmeram sedanjega časa. (Nar. gospod.)

Koliko je Avstrija dala za svoje denarstvo

Po podatkih dunajskega Volkswirthe je Avstrija življala za svoje denarstvo ogromne svote. Iz naslednjega pregleda je razvidno, koliko so znašale izgube vodilnih avstrijskih zavodov (v milijonih šilingov):

Prvo bilančno očiščenje:

Creditanstalt 159,01, Bankverein 56,74 in Escomptegesellschaft 163,2, skupno 378,95 milj. šilingov, obnova glavnice C. A. 89,37, Bankver. 23,00, Esc. ges. 51,66 milj.

Drugo bilančno očiščenje:

C. A. 828,21, Bankver. 69,75, upostava delniške glavnice C. A. 141,00, Bankver. 6,19 milj. šil.

Ta potreba bank po očiščenju bilance je bila pokrita z lastnimi sredstvi 375,03, z plačili prijateljev 121,05, in z javnimi sredstvi; za očiščenje bilance 885,07, upostava delniške glavnice 186,98 milj. šil.

Skupno znaša sanacijska potreba 1.276 milj. šilingov.

Stroški za sanacijo v CSR in v Nemčiji

CSR je izdala za sanacijo bank približno doslej 2 in pol milijarde Kč, pri tem so znašala tuja sredstva podprtih bank ca 10 milijard Kč. Nemčija je po Reichsbanki in Goldkreditbanki izdala 1.200 milijonov mark pri 7.500 milj. tujih sredstev saniranih bank.

Mednarodna trgovina v Jajlu. Po podatkih Glasnika zavoda za pospeševanje zunanje trgovine so bili najvažnejši izvozniki jajc (v letu 1932, v oklepajih podatki za 1931; vse v tisočih stotov, stot je 1000 kom.): Holandija 801 (802), Danska 600 (609), Poljska 374 (481), Belgija 374 (354), Bolgarija 374 (224), Irska 272 (323), Turčija 248 (245), Kitajska 165 (203), Jugoslavija 165 (203), Romunija 158 (129), Egipt 127 (78) itd. Najvažnejše uvozne države pa so bile Anglija in sev. Irska 1448 (1944), Nemčija 1433 (1431), Italija 950 (247), Španija 293 (227), Švica 168 (157), Francija 129 (307) in Avstrija 114 (179).

Tekstilna razstava na zagrebškem sejmu bo od 2. do 11. septembra.

Borza

Dne 18. julija 1933.

Denar

Neizpremenjeni so danes ostali le tečaji Berlina in Curia, narasli so Amsterdam, London in Pariz, dočim so Bruselj, Newyork, Praga in Trst bili nižji.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi bil zopet zaključen po 8,85, na zagrebški po 8,775 in belgajski po 8,725. Grški boni so notirali v Zagrebu 40 den., v Belgradu 40 bl.

Ljubljana. Amsterdam 2313,18—2324,54, Berlin 1364,58—1375,38, Curia 1108,35—1113,85, London 190,86—192,46, Newyork 3062,71—3080,97, Pariz 224,54—225,66, Praga 169,78—170,50, Trst 301,57—303,97.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.097 Din.

Curia. Pariz 20,27, London 17,23, Newyork 358,75, Bruselj 72,175, Milan 27,275, Madrid 43,15, Amsterdam 208,90, Berlin 123,30, Dunaj 72,81

Gregorič Jože:

Dva dni v Beli Krajini

Sam ne vem, kaj in kako me je zaneslo tja tja. Vse je bilo prav trdnjavo naravnano na to, da pojdem na Gorenjsko, nazadnje pa sem stopal med belokranjski zidanih kmetov in užival opojni vonj cvetočih trte... Po pravici povem, da sem bil nekaj dni v hudem precepu. Odločitev ni bila lahka: na Gorenjsko me je vabila Joževa nova maša pa Gorenjci in njihove planine, na Dolenjsko me je vlekel spomin na prednike, Beli Kranjci pa njihovi rtički s trtami in zidanicami.

Zmagala je Dolenjska ali bolje Bela Krajina. Hodil sem po potih svojih prednikov.

Prvo postajo sem naredil v St. Lovrencu ob Temenici. Tukaj je pred osemdesetimi leti zavržal duše božji poganjač Kostelec Jaklič Anton. Seveda se nisem ustavil zaradi njega, marveč da bi obiskal Ivana Šašljo, ki je tudi božji poganjač. Prav tisti dan — 7. julija — je obhajal petdesetletnico, kar ga je Kristus odbral med svoje pastirje in vinogradnike. Šašelj je vedel, da se vsaka cepika — tudi nadnaravna — izlepa ne prime na vsako divjako in da ista zvrst ne uspeva povsod enako. Podzavestna ljubezen do snovanja narodnega genija in želja, da bi se plemenita cepika božje milosti na drevesu slovenske narodne duše čim prej prišla ter čim krepkeje rasla in rodila, ga je nagnila, da je vse svoje življenje skrbno prisluškoval utripom naše narodne duše. Kar je s svojimi bistrimi in v vajo že izostrenim čutom ujel, je ohranil z velikim spoštovanjem, ki ga mora imeti do narodnih vrednot vsakdo, najbolj pa še folklorist.

S tovarišem Nacetom, ki mi je bil za Mentorja, sva dobila Šašljo v njegovem kraljestvu: z brevirjem v roki je hodil med njivami in travniki in občudoval božjo naravo. Takoj je bil ves v svojem elementu — kot se reče — in menda je bil eden prvih stavkov ta, da je pravkar slišal kukavico,

bržkone zadnjič, kar bo treba kajpada zabeležiti. Vse pot do doma nama je prav živahno razkladal, kaj se vse kuje in snuje, doma pa nama je poleg svoje gostoljubnosti pokazal mnogo že dovršenih člankov in zbirk pogovorov, ki samo še čakajo, da zagledajo bel dan. Kdor ga vidi, s kakšnim ognjem se zmerom dela in s kakšno lahkoto stopa, in kdor čuje njegov bister govor, ne bi nikdar rekel, da gre že v osno desetletje.

Ura je mignila ko blisk. Sonce se je poslavljalo. Četudi bi bil še zelo rad kranjcijski z našim najpodočnejšim, najskrbnejšim in najbolj mnogostanskim folkloristom, sem moral odrinuti, če sem hotel pred mrakom dospeti do Čateža. Slovo od Šašlje mi je olajšala zavest, da ga bom drugo jutro zopet videl na Zaplazu.

Ko so se užigale prve kresnice, sva čez košnice in stelnike prisopihala na Čatež. Tukaj je pred dobrimi sedemdesetimi leti župnikoval Beli Kranjec ali natančneje Poljanec Kobe Jurij, nekdanji prifraski kaplan. Kobe je eden naših najboljših narodopiscev in v svoji dobi brez dvoma prvi, kar mu je priznal celo neizprosnim in odkriti presojevalec France Levstik, ki ga je tukaj obiskal na svoji poti od Litije do Čateža. Z Nacetom sva se za hip ustavila v župnišču, potem pa sva se vzpela še malo više na grič, kjer kraljuje zaplaska Mati božja, ki je Šašelj lani o njej napisal drobno knjižico, brez katere me seveda ni pustil od sebe.

Jutro je bilo tako, da si lepšega ni izmisliti ne bi mogel. Dolenjska se je vzvijala in zmigljiva tenčica in kmalu vstala pred nami v vsej svoji lepoti. Bil je dan, ki ga nam je dal Gospod v veselje in radost.

Šašlja, ki jo je že pred šeststo peš primahal na Zaplaz, smo poštono presenetili. Vem, da se mu niti v sanjah ni sanjalo, da bo kdaj tako obhajal svoj zlatomašniški jubilej. A to mu ni zaprlo sapa, marveč se je zelo čvrsto držal in z močnim glasom zapel hvalnico za toliko v tolikih letih prejetih milosti... Žal, da sem moral zopet na pot prej,

KULTURNI OBZORNIK

Prekmurški problem

Za tistega, ki so mu jasni pojmi o narodu in jeziku, prekmurškega »problema« sploh — ni, zato naj gre tak bravec mirno mimo gornjega naslova. Ustvarjajo pa tak problem, vzdusje ali kaj — tisti, ki v imenu neke namišljene narodne najnosti kličejo po nekakšnem izenačenju vseh individualnih črt, ki ustvarjajo posebnosti slovenskih pokrajin in taki, ki jim manjka zdrav jezikovni čut ter pojem o organizmu jezika. Prekmurški »problem« se je začel s tem, da je po zedinjenju v Slovenski Krajini še ostalo nekaj periodičnega tiska v domačem narečju, kar se je zdelo mnogim neumljivo in radi tega nepotrebno. In prav ti ljudje so — zelo protislovno — govorili na drugi strani dobesedno: »Mi Slovenci — vi Prekmurci!«

Prav je, da se kažejo in poudarjajo razne posebnosti, morda tudi dobre, v življenju Slovenske Krajine. Celo potrebno je, upoštevati njeno minulo in njene posebne pogoje ter razmere, ki so predvsem radi tega nastale. Nikakor pa ni pravilno in pametno v najširšem smislu, ako pride površni opazovalec v svoji namišljeni kulturni repertoarski vlogi do takih-le »jezik-oslovaških« doganj: »Prekmurščina je dialekt, mešanica hrvaščine, madjaščine, deloma nemščine z po naše prikojenimi končnicami. Tujec opravičeno trdi, da je to jezik barbarov... Zlobudravščina...« (Pohod 10. VI. 1933). Še globlje »psihološki« vpo- glead v prekmurški značaj pa si prisvaja in domi- šlja drugi poročevalec, čigar spoznanje je celo po- klencemu jezikoslovcu motno: »(ne le) v zvoku in izgovoru besede, temveč tudi v celotni melodiji njihovega govora se neštetokrat oglašajo akcenti madjaškega jezika.« (Jutro 3. 7. 1933).

Povsem nepotrebno so take-le koncesije ma- djaščini, o tem zagotavljamo reporterja vsi, ki poznamo prekmurško narečje dejansko in v raz- merju do ostalih slovenskih narečij. Madjaške besede nosijo akcent na prvem zlogu stalno — prekmurške nikakor ne! In refleksi prekmurških vokalov — ti so vse prej slični n. pr. dolenjskim, nego madjaškim! Pa celotni akustični vtis govora, melodije — kje je tu kaj madjaškega »akcenta«?

K vsemu temu kaže pripomniti odino to-le: priznajte, da v Slovenski Krajini ni vse enako kakor n. pr. na Gorenjskem, tu prav tako ne kakor na Štajerskem itd. In tako boste najlažje spoznali, da prekmurškega problema v resnici — ni! Dalje skušajte spoznati še to, da pisanje v narečju prav nič ne škoduje celokupni slovenski kulturi — celo manj kakor nemarnost mnogih izven Slovenske Krajine! — in ta praksa ne bo trajala čez 20 let! Vedite tudi, da je slovenski jezik živ organizem, razčlenjen v zelo številna narečja (morda bi si ogledali Ramovševo Dialektošolsko karto?), katerih sleherni se razvija in živi po lastnih zakonih, ki se ne dajo nasilno »spremeniti« in ki jih tudi ni treba obošati ali zapovarjati, naimanj v interesu slovenske kulture. Tudi ne diši vse po madjaško v Slovenski Krajini, kakor n. pr. na Gorenjskem ne po nemško.

Tedaj več svobode, razumevanja in spoznanja — pa bo sledilo več resničnega dela in manj klepetanja.

Dom in svet

Nova knjiga, št. 6.

Na uvodnem mestu je prinesla nova številka »Doma in sveta« spis Franceta Steteta o »Na- rodni galeriji«, kjer razgrinja pisec zgodov- ino razvoja, razporeditev slik, razmerje NG do štajerskega in sploh izvenkranjskega gradiva itd., a pred vsem je važna ugotovitev, na kakšni pod- lagi je zgrajena NG, ker le v nadaljevanju dela v dosedanjem okviru je možen njen napredek. — Jakob Šolar je prispeval članek »Križa du- ha«, v katerem razkriva brezmezne skrajnosti obeh bistveno si različnih sodobnih diktatorskih oblik v nacionalistični in komunistični državi, kjer se javljajo ravno radi teh skrajnosti usodne po- sledice za duhovno kulturo; tu se namreč uva- ja v duhovni svet leti disciplinski mehanizem, ki ga poznamo iz vojne; poedincu se trga sleherni sled

Chicago. Pšenica marec 123, dec. 119,50, ko- ruza marec 91, dec. 87,50, oves marec 51, dec. 46,25, 1. sept. 91,125, dec. 97,25.

Winnipeg. Pšenica jul. 107,50, okt. 108,50, dec. 114.

Živina

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Pripeljanji je bilo 4921 pršutarjev in 5231 špeharjev, iz Jugoslavije 2657. Na kontinuirnem trgu je bilo 167 špeharjev iz Ma- djaške. Cene: špeharji najboljši 1,27, 1. 1,25—1,26, 11. 1,22—1,24, kmetiški 1,22—1,27, najboljši 1,30 pršutarji 1,30—1,45, najboljši 1,55—1,60. Ten- denca: cene za špeharje so padle za 5—6 grošev, za pršutarje pa za 5—10 grošev.

nego sem želel. Pred odhodom pa sem z dolenjske zlate maše poslal pozdrave na gorenjsko novo mašo. Iz Dolenjske, ki me je tako gostoljubno spre- jela in lepo odslavila, me je ponesel vlak v Belo Krajino. Drveli smo mimo vinogradov z belimi zi- danicami, ki so se razpostavile po rebri kakor jata romarje, ki hitijo k Mariji na vrh.

V Gradcu sem skočil iz razbeljenega železni- škega voza. Na soncu se je videlo, da poldan ne bo več daleč. Mimo sejmarjev, ki so šumeli ko čebele pred rojem in zase in za živino iskali sence, sem zavil naravnost proti Podzemlju. Ko je zabagalo poldan, sem bil že pred cerkvijo. Hotel sem obiskati tovariša Antona, ki tukaj zavrača belokranjske duše, a ga ni bilo doma. Pri tem sem padel v roke župniku, ki me brez žužine nikakor ni pustil naprej.

Ob eni mi je bil Podzemelj za hrbtom. Na levi sem zagledal našo — Kupo (Kolpo) in srce mi je zavrislalo, kot bi mi bil prišel naproti kdo iz rojstne hiše. Čutil sem, da mi prinaša pozdrave iz Kostela, kjer je šla pred kakšnimi dvajsetimi urami mimo in videla, kaj delajo naši ljudje. Lepo je ob Krki, ob Savi, ob Renu in še ob drugih vo- dah; tja bi hotel na sprehod, v razvedrilo. Najlepše je zame ob Kolpi: pri njej bi hotel živeti in umreti.

Od Podzemlja do Adlešičev je več ko dve, a manj ko tri ure hoda. Nad glavo mi je viselo raz- žarjeno popoldansko sonce in gredo, peklo, žgalo. A nikjer drevesca, nikjer grmičja, da bi se vsaj za hip skril in zajel peščico hladnega zraka. Na levi in desni so v mlečni svetlobi medlele vasi, v meji je otožno grulila grlica. Od nekod je priplaval srebrotov vonj, v žitu je vzdihoval slak in omagoval mak. Ali je godilo zemlji Krompir se je legel — neki Gribljan mi je rekel, da se zrne — pšenica je zrela in brnela in dehtela ko človek, kadar je na višku svojih moči. S travnika je dišalo sušeče se seno, ječmenovo strnišče je zvenelo in pelo, pelo... Tedaj se je tudi v meni zganilo nekaj, kar se mi je že dolgo nabiralo, in po Danielu sem zapel:

osebne svobode, vrednost človeških dejanj, umet- nosti itd. se presoja izključno po tem, koliko služ- tej državni obliki. Avtor nakaže končno misel kakšna je naloga sodobnega krščanstva v tej zvi- hranosti časa in socialnih skrajnosti. — V »Drobnih prispevkih« razpravlja dr. Avg. Žigon o »So- netu Luizi Crobatha«, kesnejši Luizi Pesja- kovi, ali ga je Prešeren v resnici njej posvetil (na- slovljen je namreč le z: »Sonet an eine junge Dichterin«) ali kateri drugi osebi. Pobudo za to razpravo je dal Žigonu Pajk Peter, ki je navezan na tradicionalno mnenje, kar dal sonetu naslov »Sonet Luizi Crobatha«. Za prešernoslovca Žigona pa ostane to vprašanje še vedno odprto. — Anton Breznik nadaljuje v razpravi »O časnikarski slovenščini«. Jurčiča, katerega ga pokaže tu v novem preobratu: Jurčič se je jel polagoma vra- čati (vsaj v umetniških delih) k čisti slovenščini, posebno, ko je začela nastopati realistična struja v literaturi. Glavni vzrok za ta preobrat je bil za Jurčiča brez dvoma Stritar, ki je trdo nastopal v svojih Pogovorih zoper jugoslovansko jezikovno mešanico. Isto je delno ponovil tudi Cigale. Vendar se je glavni čiščenje slovenskega časnikarskega je- zika začelo šele z nastopom Tavčarjev, ko je ta prevzel po Jurčičevi smrti uredništvo »Slov. na- roda«. Breznik navaja številne Jurčičeve izposo- jenke (ter jim pokaže zibelko in pot do našega jezika), katere so še ostale kljub radikalnemu čiščenju slov. jezika do današnjega dne v rabi. — Leposlovno sta prispevala Ivan Pregelj in Joža Vovk. Prvi je končal »Idilo v Sopotih«, ki spo- minja po nekaterih osebah in vzdusju na »Otroke solnce«, vendar je to vsebinsko čisto novo, pre- glijevsko sočno delce; drugi, ki nam je doslej znan največ iz »Mladike«, Vovk, je dal tri pesmi: Prihod, Moj Bog, Struga. Njegov vstop v »Dom in svet« je po teh pesmih utemeljen. — V Ra- z- gledniku je prispeval Fr. Stela kratek nekro- log Dragutinu Domjanicu, dr. I. Pregelj je ocenil Andrejkove »Aus slovenischen Dichtungen«, Tine Debeljak se ustavlja ob srbskih periodičnih listih vseh smeri in starosti in ugotavlja, da so srbske revije samo publicistično in polemično spremstvo knjižne produkcije prav tako kot dnevno časopisje. France Vodnik je ocenil Ljubljansko dramo v se- zoni 1923/33 in se poleg strokovnih ocenitev po- sameznih predstav ustavil ob nekaterih nedostat- kih izbora del, zakaslosti predstav boljših del, nesmotni zaposlitvi igravcev in podobnem. Konč- no je podal Silvester Škerl nekaj izveščkov iz Berdajevje knjige »Krščanstvo in razredni boj« in sicer pod naslovom: »Socialno vprašanje kot vpra- šanje krščanskega prepoveda«.

L. G.

Iz revij

Neodvisna slov. revija »Sodobnost« prinaša v pravkar izšli 7. številki v polemičnem zaglavju dva zanimiva odgovora: Dr. Joža Glonar odgovarja »Knjižarskemu združenju« v Belgradu na napade proti slovenskim in hrvaškim pesniškim antolo- gijam, katere so bile pripravljene za goste dubrov- niškega penklistkega kongresa — med tem ko je belgajski »Prosveta« izdala »neplemensko« pu- blikacijo »Jugoslavische Dichter«, kjer pa ni zastopan en sam slovenski pesnik... To udru- ženje namreč pravi, če bi se izročil vs denar, ki je bil potreben za izdajo plemensko separatističnih knjig, njemu, bi izdalo mimo pesnikov še jugo- slovanske pripovednike (seveda prav tako brez Slovencev), tako pa je romalo med goste kar šest knjig, izmed katerih pa je nosila le ena jugoslo- vanski naslov, vse ostale pa »plemenska imena!« — Josip Vidmar pa je na podlagi dr. Kicovi- čevih izjav o slovenskem »plemenu« in »nare- ju« v »Sokolski Prosveti« poslal Jugosl. Sokolskemu Savezu tri vprašanja o odnosu sokolstva do slo- venske narodne eksistence, na kar je dobil indirek- ten odgovor v »Sokolski Prosveti«: Pravi Soko taj (Kicovičev) članek mora da odobri...

Dr. Jakob Žagar: »Umetnica veselja — zaro- čenka«. Domžale, 1933. — Pisec je hotel pokazati sodobnemu dekletu svetrotnico, ki je živila v lahi razmerah, istem vzdusju, isti miselnosti človestva, kakor živi deklo od danes, a je vendar znala iti skozi ta vrvež, ne da bi se enkrat samkrat spo- teknila. Mimo vseh težav in bridkosti je ostala veselega lica, plesala prepevala, a hkrati neskon- čno otroško doživljala božjo ljubezen. Nič prisi- ljenežja, nič naravnega ni bilo na njej, v duši pa ji je plamenela ljubezen za večnim ženinom. Dr. Žagar je porabljal več virov, da je sestavil objektivno sliko dekleta, toda ravno to mu je ne- koliko škodilo v opisu, kjer se nizajo sicer objek- tino sestavljeni dogodki Marjetke Sinclair, ven- dar malce suhi. Po knjigi bo segalo zlasti deklo, kateremu je namenjena in kateremu jo pripo- ročamo.

O »Krogu«, zborniku umetnosti in razprav, ki je te dni izšel (uredil dr. Rajko Ložar) bomo v pri- hodnjih dneh več spregovorili.

Hvalite Gospoda, vsi Beli Kranjci, slavite Ga vse Bele Kranjce!
Hvalite Očeta za njivo, kjer vam žito zeleni, povečujute Ga za vinograd, kjer vam trta rodi!
Hvalite Dobrotnika v suši in moči, hvalite Ga siti in lačni in žejni!

Slavo pojte Rešeniku v vrisku in stoku, slavite Ga v petju in joklu!

Hvalite Posvečevalca ob rojstvu in smrti, po- veljujute Ga močni in slabi in strli!

Hvalite Najvišjega naše cerkvice, kapelice in križi ob potih, slavite in povečujute Ga vekomaj!

Hvalite Varuha slavnate strehe, kašče in zi- danice, povečujute Ga družina in živina!

Hvalite Stvarnika trte, kadar opojno cvetete, slavite Ga, kadar se pod črtni grozdi sklanjate!

Hvalite Gospodarja, ko na vas sončece lije, po- veljujute Ga, ko vas toča klesti in bije!

Hvalite Roditelja o Jožefovem, ko očesa odpi- rate, slavite Ga o Antojnu, ko od mraza trepečete!

Povečujute Krmarja, Kupa, naša draga voda, od Oslinice do Siska oznanjui Njegova čuda!

Hvali Tkavca sinje lahno morje in vitka ko- noplja, ki sta dala Beli Krajini ime!

Hvalite Gospoda poljane in logi in loze, vsa Bela Krajina naj Ga hvali, slavi in povečujute vo- komaj!...

(Konec prih.)

Kdor želi

zidati lastno hišo, poravnati svoje dolgove, prevzet, posestvo, izplačati doto svojim dedičem, daje pose- jlo pod ugodnimi pogoji, na dolgotrajno amortizacijo

„KREDIT“

gospodarska zadruga r. z. o. o. z.,
CELJE Aškerčeva ulica 3 (poleg hotela »Pošta«)

Damske lahke obleke

Velika in krasna izbira v vseh velikostih od 75.— Din naprej, kakor tudi otroške in dekliške za vsako velikost največja izbira pri

F. I. Gorlčar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.

Oglejte si izlošbe!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enoklonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo**Krojaški pomočnik**

mlad — išče službe. — Naslov: Franc Hrup, Kostivnica, Podplat. (a)

Želim

premeniti službo. Vajen sem vseh pisarniških del. Nadalje sklaščiča in vseh drugih del. Star sem 24 let in vojašine prost. — Grem tudi na deželo. — Nastop s 15. avgustom. Ponudbe s pogoji na upr. »Slov.« pod »Udanost in poštenost« št. 8088. (a)

Dekle

z dežele, pridno in pošteno, išče službe za hišna opravila in kuhinjo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Pridna« št. 8130. (a)

Službodobe**Trgov. pomočnike**

mešane stroke, zdrave in agilne, dobre računarje, spretni prodajalce ter z znanjem nemščine, sprejem k 6-letni deklici 15. sept. ali 1. okt. t. l. Ves komfort v hiši. Ponudbe z živopisom, prepisi spričeval, navedbo zahtevkov in sliko na upr. »Slov.« pod »Podeželsko mesto« št. 7989. (b)

Vzgojiteljico

popolnoma zdravo, s perfektnim znanjem francoščine, z lepo izgovorjavo, samo resno moč, sprejem k 6-letni deklici 15. sept. ali 1. okt. t. l. Ves komfort v hiši. Ponudbe z živopisom, prepisi spričeval, navedbo zahtevkov in sliko na upr. »Slov.« pod »Podeželsko mesto« št. 7989. (b)

Skladiščnega delavca

zdravega, resnega, sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Prepisi spričeval, živopis in zahtevki na upr. »Slov.« pod »Trgovina v mestu na deželi« št. 7990. (b)

Znana zavarovalnica

domača išče glavne zastopnike za Trebnje, Novo mesto, Črnomelj in Metliko ter lokalne zastopnike za ves teritorij Dravske banovine. Osebe z velikim poznavstvom naj vložijo ponudbe na upr. »Slov.« pod »Dobro zaslužek« 13-8116 b

Služkinjo

za pospravljanje hiš — sprejme hišnica. Fügnerjeva ul. 13, vrata 16. (b)

Vajenci**Učenko**

sprejme takoj fotografski atelje J. Pogačnik. Ljubljana, Alekseandrova cesta 3. (v)

Stanovanja**ISČEJO:**

Trisobno stanovanje solčno in zračno, išče v centru mirna stranka. Ponudbe pod »Zračno« št. 8121 na upravo »Slovenca«.

ODDAJO:

Komfortno stanovanje v Dalmatinovi ulici se odda.

Tam se oddajo tudi pisarniški prostori. — Izve se v upr. »Slovenca« pod št. 8127.

Stanovanje

sobo, kuhinjo oddam. — Orlova ul. 7. (b)

Posrestva**Trgovina**

z mešanim blagom, stara, prav dobro idoča, se proda ali pa da v najem koncem tega leta. Zraven spada tudi glavna tobačna zalog, mala trafika in velika prodaja soli. Potreben kapital 600—800 tisoč Din. Ponudbe naj se pošljejo v upr. »Slov.« pod »Dravska dolina« št. 8108. (p)

Novozidano hišo

2 sobi, kuhinja, klet, gospodarsko poslopje, črti orala zemlje — prodam. Dev. Marija Brezje 44, pri Marižboru. (p)

Trgovina

v prometnem mestu in turističnem centru, izborna vpeljana, z vso zalogo naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8117. (p)

Kupimo**Srebrne krone**

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo**Pozor!**

Trgovci sadja in zelenjave — ako rabite marelice, obrnite se na naslov **Stevan A. Ognjenović, Vinkovci.** (l)

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Mizarji - stavbeniki!

Vse okovje in orodje izberete zelo ugodno pri »Jeklo«, Stari trg. — Tudi na hranilne knjižice. (l)

Nogavice, rokavice, robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene samo pri **PETELINC-u** Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobja na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

Modna konfekcija!

Najboljši nakup! A. Prešker. Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

VINA

provovrstna po najugodnejših cenah kupite pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki **Karl Prelog, Ljubljana** — Zidovska ul. in Stari trg.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Tračna žaga

(Bandsäge) napredaj za 6000 Din — Frezar Din 7000 Din — ugodni pogoji. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8129. (l)

Obrit**Specialna delavnica**

za brzoaparilne kotle od 500 Din naprej (triletna garancija). Peči za gretje vode v boilerjih. Boilerje vseh velikosti za toplo vodo, štedilnike vseh vrst, poniklane in navadne, avtogeno varenje ter vsa ključavničarska dela izvršuje **A. Krhne, Cegnerjeva 12, Ljubljana.** (l)

Glasba**Krasen klavir**

z zelo lepim glasom prodam za 5300 Din. Ljubljana, Cerkvena ul. 21-I, vrata 13. (g)

Pohištvo**Spalnica**

mahagoni, moderna, po izvanredni nizki ceni prodam. **Andlovic, Komenskega ul. 34.** (b)

Pouk**Šoferska šola**

E. Čeh
(bivši Camerik vs šoferske šole) Ljubljana, Dunajska c. 36

Sola za poklene šoferje in amaterje. Prospekti in poslanila sastonj in franko.

Denar**Vlogo - dobroimetje**

pri Češki industrijski banki v Ljubljani odkupim. Ponudbe z ceno na upr. »Slov.« pod »Plačam takoj« št. 8071. (d)

Objave**Preklíc**

Podpisani obžalujem, da sem dne 7. jul. 1933 izrekel nepremišljene besede proti Mobilni kreditni zadrugi in Stavbni kreditni zadrugi r. z. z o. z. v Ljubljani v navzočnosti zastopnika J. Kovačiča, Sv. Jurij ob j. z., da so pri njej sami sleparji, kot neosnovane, ter da ni bilo zato podanega nobenega povoda. — **Joško Čavš, Sv. Štefan, p. Šmarje pri Jelšah.** (o)

Sirite »Slovenca«!

Nova bela koža po 3 dneh

Nič več grdih sojedcev

Razširjenih znojnic

Ali gub povzročeni vsled utrujenosti

Na teh treh mestih Vašega obraza se najbolj opazijo napake Vaše kože. Najnovejši poizkusi dokazujejo, da more imeti vsaka ženska belo, mehko in lepo kožo, ako vsak dan rabi kremo Tokalon bele barve (ni mastna). Vsebuje pripravljeno svežo smetano in oljino olje, kombinirano z ublažujočimi in osvežujočimi dodatki. Kremo Tokalon neprestano prodira v kožo, ublažuje razdražene kožne žleze in zožuje razširjene znojnice. Sojedci izginejo, gube pa, ki jih povzročijo utrujenost, so popolnoma odpravljene že po samo enkratni uporabi. Tudi najbolj suha koža postane vlažna, mastna koža pa izgubi sijaj. Ako rabite to novo kremo Tokalon bele barve, imeli boste že v kratkem času nepopisno lepo in svežo kožo, ki bi je ne mogli doseči na noben drug način.

Specijalni entel oblek, ažuriranje, predtisk najhitrejša postrežba — osafineše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, čevljev, pregrinj, entlanje, izdelovanje gumbic. Velika izbira predtiskanih ten ročnih del. Vse del najmoderneje ureditve podjetja — najnižje cene.

Naša mama

Povše Marjeta

vdova učitelja

nam je umrla.

Pogreb bo v sredo, dne 19. julija ob pol 6 iz Rimske ceste št. 23 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Newyork, dne 17. julija 1933.

Radko, Geni por. Plaskan, Ema, Malči, Slava por. Tarson, Mila — otroci.

OLGA DR. SENEKOVIČ, vdova po dvornem svetniku, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **OLGE, MILENE** in **BOGUMILE** ter ostalih sorodnikov tužno vest, da je njena iskreno ljubljena hčerka oziroma njih sestra

Andreja

abiturijentka drž. učiteljske šole

dne 18. t. m. po kratkem, mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 19. julija 1933 ob 17 popoldne izpred mrtvaške veže obč. državne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. julija 1933.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

Rory je šel v cerkev s tremi ali štirimi prijatelji, ki naj bi bili priča, kako bo Regana poklical na odgovor. Po maši so on in njegovi prijatelji iskali Regana med množico, ki je postajala pred cerkvijo. Slednjič ga je Rory zapazil, kako govori in se smeje. Bil je najglasnejši v glasni skupini mladih fantov, ki so zbijali šale na račun starih mož in delali poklone in opolzke opazke mladim dekletom, ki so šla mimo.

Rory je šel naravnost proti Reganu, ki je kar pobledele, ko se je Rory ustavil pred njim in mu s tistim jasnim odprtim pogledom, s kakršnim gleda človek, ki ima pošteno srce, pogledal naravnost v obraz. Za trenotek sta oba molčala, potem je pa Rory začel:

»Regan, ti nisi prav ravnal z menoj, to veš.«

»Jaz malo vem o tem, kar tebe tiče in bi rad vedel še manj,« je kratko odvrnil Regan, se na peti obrnil in šel proč. Rory mu je pa položil roko na ramo in trdo dejal:

»Regan, to ne bo dovolj! Obrekoval si me in prišel sem, da tisto reč prekličeš. Tisti, ki naju oba poznajo, so tu, da bodo sodili.«

»O čem pa govoriš, fant?« ga je ošabno zavrnil Regan, ki pa le ni mogel skriti svoje zadrge.

»Dobro veš, o čem govorim,« je odvrnil Rory, »in tisti, ki slišijo, tudi vedo. Mar je bilo prav, Regan, da si nedolžno šalo na sejmu tako grdo zasukal in okoli govoril, da sem ti raci ukradel? Jaz, tvoj stari prijatelj in sin poštenih ljudi, ki jim še nikoli nisem napravil sramote in jim tudi ne bom, če je božja volja?«

»No, ali jih nisi vzel?« se je zadr. Regan.

»O, vzel?!« je poudaril Rory, »ali si za mojim hrbtom govoril, da sem jih vzel?«

»Jaz ne bom izbral besed za takega kakor si ti,« se je prezirljivo obregnil Regan, ki ga je sprva bilo sram, ki pa je zopet prišel k sebi in hotel stvar kar drzko poravnati.

»No, tudi jaz nisem izbral, pa tudi ne kradel,« je odvrnil Rory, »in kdor govori drugače, ne govori resnice. Danes je božji dan, bil sem pri maši in na tem mestu ne bom jemal laži na svojo vest. Vsi, ki ste okoli mene, me slišite in ako ne govorim resnice, naj se oglasi, kdor se more. Zato ti rečem, Regan, da to, kar si o meni okoli trosil, ni resnica. Nočem rabiti trše besede proti staremu prijatelju, čeprav sva si v zadnjem času hladna.«

»Kaj pa misliš s tršo besedo?« se je Regan zlobno oglašil.

»Ne glej tako jezno, Regan! Danes nisem prišel sem, da bi se prepiral; prišel sem samo, da se pred svetom operem. Zdaj, ko sem to storil, ne bom rekel nič več in pojdem v miru in pokoju.«

Rory se je obrnil, da bi odšel, Regan pa, v katerem so se tedaj zbrale vse nizke strasti, mu je zastavil pot in dejal: »Če hočeš s tršimi besedami reči, da si me prišel zmerjat z lažnivcem, ti tega ne bom pustil kakor nikomur ne. Če si to hotel, ti rečem, da bom tvoje nesramne besede s pestjo zadušil,« je zakričal in s pestjo sunil Rorija v obraz.

»Regan,« je dejal Rory in se premagoval, »rekel sem ti, da nisem prišel sem, da bi se prepiral, ampak da bi se opral in to je zame dovolj.«

»Pri moji duši, ti si kakor tvoja sestra; vsak od vaju gre samo do pol poti.«

»Regan,« je ves užaljen dejal Rory, »sam vrag je v tebi, drugače bi ne mogel reči slabe besede o poštenem dekletu, ki ti nikdar nič žalega ni storila! Nikoli te ni marala, Regan, to veš. Nikdar ni šla pol poti s teboj, to tudi veš in zdaj ti v obraz povem, da si obrekljiv lažnivec, da veš!«

Komaj je izgovoril te besede, je Regan že zamahnil s strahovitim udarcem proti njemu; Rory pa je prožno odskočil in s svoje strani tako dobro meril, da je svojega sirovega nasprotnika podrl na tla. Regan je hitro vstal, se penil od jeze in besno zakadil v Rorija. Tedaj so se pa poleg stoječi fantje postavili med nju. Nekateri izmed njih so predlagali, naj bi se zopet pobotala, drugi so pa svetovali, naj se odpravita na kakšno polje v bližini, kjer naj se spopadeta. Reganovi prijatelji so bili za to, medtem ko so se pametejši trudili, da bi Rorija pregovorili, naj odneha. Rory pa je bil ves vnet za spopad. Dejal je, da vsi lahko pričajo, da se je hotel v dobrem poravnati. Ker se je pa stvar tako zasukala, ne more pustiti, da bi se govorilo, da je eden od O'Moreov odklonil spopad. »Pač bi rajši, da je kak drugi dan, ne pa nedelja, a bil sem pri maši, izpolnil svojo dolžnost do Boga, zdaj jo bom pa še do človeka, in pri moji veri, storil bom najboljšo, da mu »strežem,« je dejal in vrgel sukno s sebe. »Pravica je na moji strani in zato glejte, fantje, da bo šlo pošteno!«

Vse je kar čakalo.

Regan je bil na glasu, da kadar udari, udari tako, da je njegov nasprotnik ves moder in črn. Ker ga je pa Rory na sejmu namlatil, so bili zelo različnega mnenja, kdo bo podlegel.

Na kmetih to ni malenkost. Če pade tisti, ki je pri pretepih nepremagljiv, je to toliko, kakor če bi padel minister.